

Henrietta Ala-Mäyry & Janika Pasi

SELVIN PÄIN KESÄÄN

Ehkäisevän päihdetyön tapahtuman järjestäminen ja testaaminen Kouvolassa

Opinnäytetyö
Terveystieteiden
Terveystieteiden

2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijät	Tutkinto	Aika
Henrietta Ala-Mäyry & Janika Pasi	Terveystieteiden tutkinto	Maaliskuu 2017
Opinnäytetyön nimi		
Selvin päin kesään Ehkäisevän päihdetyön tapahtuman järjestäminen ja testaaminen Kouvolassa		46 sivua 7 liitesivua
Toimeksiantaja		
Kouvolan kaupunki/ Nuorisopalvelut/Motiimi/Ehkäisevä päihdetyö ja Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry		
Ohjaaja		
Lehtori Anna-Kaarina Anttolainen		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Selvin päin kesään-tapahtumaa ja ohessa testata tapahtuman toimivuutta Kouvolassa. Tapahtumassa vanhempia kannustetaan jalkautumaan koulujen päättimisviikonloppuna nuorten pariin rauhoittamaan illan tunnelmaa läsnäolollaan sekä näyttämään päihteettömän hauskanpidon esimerkkiä. Tuloksia arvioitiin havainnoimalla paikanpäällä koulujen päättymisiltana ja arvioimalla mainostuksen tehokkuutta.</p> <p>Projektissa toimittiin yhteistyössä Kouvolan kaupungin ehkäisevän päihdetyön Motiimin ja EHYT ry:n kanssa. Kouvolan alueen oppilaitoksia sekä lukuisia erilaisia yhdistyksiä ja liikuntaryhmiä lähestyttiin sähköpostitse kertoen heille tapahtumasta, kannustaen osallistumaan ja toivoen tiedon levittämistä eteenpäin, kouluissa oppilaiden vanhemmille ja yhdistyksissä jäsenille. Tapahtumaa mainostettiin lisäksi Facebook-yhteisöpalvelussa sille luodussa tapahtumassa ja siitä tehtiin uutinen kahteen paikallislehteen sekä radioon. Aikuisia kannustettiin jalkautumaan, lähtemään esimerkiksi lenkille tai paistamaan makkaraa nuorten suosimiin juhlintapaikkoihin, jotka ilmoitettiin infokirjeessä sekä Facebook-tapahtumassa.</p> <p>Tapahtuma ajoittui koulujen päättimisviikonloppun lauantaille, 4.6.2016. Arviointia tehtiin havainnoimalla ennalta ilmoitetuissa nuorten juhlintakohteissa paikallaolleiden ihmisten määrää. Kokonaisuudessaan osallistuneiden määrän sekä tapahtuman vaikuttavuuden arviointi on vaikeaa. Monet aikuiset ja erityisesti nuorten vanhemmat vaikuttavat kiinnostuneilta tällaisesta tapahtumasta ja siitä, mitä nuoret tekevät.</p>		
Asiasanat		
nuoret, päihteet, alkoholi, vanhemmuus		

Authors	Degree	Time
Henrietta Ala-Mäyry & Janika Pasi	Bachelor of Health	March 2017
Thesis Title		
As Sober to Summer Organizing and testing a preventive substance abuse event in Kouvola		46 pages 7 pages of appendices
Commissioned by		
City of Kouvola/Youth services/Motiimi/preventive substance abuse work and preventive substance abuse work EHYT ry		
Supervisor		
Anna-Kaarina Anttolainen, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>The purpose of this thesis was to develop As Sober to summer-event and at the same time test this kind of event's effectivity in Kouvola. In the event parents were encouraged to go among youngsters on the ending day of schoolyear and by their presence to calm down the atmosphere and to show example of alcohol-free partying. Results were analyzed by observing the scene on the school ending day and by estimating the efficiency of advertising.</p> <p>This project was co-operated with city of Kouvola's preventive substance abuse work Motiimi and EHYT ry. Emails were sent to school principals, numerous associations and sports groups in order to inform, encourage to participate and hoping them to spread the word around; in schools to parents of pupils and in associations to members. In addition, the event was advertised in event page created to social networking service Facebook and two local newspapers and a radio station made an article about the event. Adults were couraged to go among youngsters for example to go for a walk or to grill sausage, to the places known to be popular for the young to hang out. These places were announced on the info letter to schools and associations as well as in the Facebook event page.</p> <p>This event took place on June 4th 2016 which was the Saturday of school ending weekend this year. The amount of the young as well as adults were observed at the places announced beforehand. It was difficult to estimate the entirety of participants or the effectiveness of the entire event.</p> <p>Lots of adults, especially parents of teenagers seem to be interested in an event like this and on knowing what their kids are doing.</p>		
Keywords		
the young, intoxicants, alcohol, parenthood		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUORET JA ALKOHOLI	7
2.1	Nuoruus	7
2.2	Alkoholi	8
2.3	Alkoholikokeilujen aloittaminen	8
2.4	Alkoholin vaikutus	9
2.5	Alkoholin haitat	12
2.5.1	Fyysiset haitat	12
2.5.2	Psyykkiset haitat	15
2.5.3	Sosiaaliset haitat	16
2.6	Nuorten juomavalinnat ja alkoholin saatavuus.....	17
2.7	Alkoholinkäytön syyt nuorilla.....	18
2.8	Nuorten alkoholinkäytölle altistavat- ja siltä suojaavat tekijät.....	19
2.9	Alkoholiriippuvuus ja sen syyt nuorilla	20
3	VANHEMMUUDEN ROOLI NUOREN PÄIHTEIDEN KÄYTÖSSÄ	22
3.1	Perhesiteiden merkitys	22
3.2	Esimerkkinä olon merkitys	23
3.3	Vanhempien suhtautumisen merkitys	24
3.4	Päihdevalistus ja käyttöön puuttuminen.....	25
4	EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ.....	26
5	TAPAHTUMAN TOTEUTUS.....	27
5.1	Tarkoitus ja tavoitteet.....	27
5.2	Suunnitelma ja eteneminen	28
5.3	Tapahtuman organisointi	30
5.3.1	Taustatiedon keruu Kouvolan nuorista	30
5.3.2	Mainostus.....	31
5.4	Tapahtumapäivä	33
6	POHDINTA	33

6.1 Kehitysmahdollisuudet ja jatkotutkimusaiheet	38
LÄHTEET	40

LIITTEET

Liite 1. Sähköpostiviesti

Liite 2. Infokirje

Liite 3. 4.6.2016 Käyntipalaute ohjeistus

Liite 4. 4.6.2016 Käyntipalaute

Liite 5. Raportti juhlapaikoista

1 JOHDANTO

Alkoholilla on runsaasti haitallisia vaikutuksia terveyteen ja se on merkittävä terveyttä uhkaava riskitekijä. (Aalto 2015, 13.) Nuorilla alkoholi voi aiheuttaa sisäelinsairauksia huomattavasti lyhyemmässä ajassa kuin aikuisilla (George 2016) lisäksi alkoholi häiritsee nuorten keskushermoston kehitystä ja voi aiheuttaa monenlaisia muutoksia aivoihin. Nämä muutokset voivat vaikuttaa aikuistumiseen ja toimintakykyyn. Runsas alkoholi-altistus nuoruudessa voi lisätä myös alkoholiriippuvuuden riskiä (Fröjd, Kaltiala-Heino, Ranta, Von Der Pahlen & Marttunen 2009, 19—20; Niemelä 2015e, 144).

Humalahakuinen juominen lisää riskikäyttäytymistä, kuten laittomuuksien tekoa tai seksuaalista riskikäyttäytymistä, esimerkiksi suojaamattomia yhdyntöjä (Niemelä 2015a, 148). Alkoholinkäyttö aiheuttaa nuorilla helposti ihmissuhdeongelmia (Selin 2013).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Selvin päin kesään-tapahtumaa ja testata sen toimivuutta Kouvolassa. Tavoitteena oli herätellä vanhempia keskustelemaan lastensa kanssa alkoholin käytöstä osana juhlimista ja saada vanhemmat jalkautumaan nuorten pariin toimimaan päältä katsojina tilanteessa ja näyttämään päihteettömän hauskanpidon esimerkkiä. Kinnusen (2011, 91) mukaan nuoren alkoholinkäyttöön vaikuttaa nuoren käsitys siitä miten hänen vanhempansa suhtautuvat hänen alkoholinkäyttöönsä. Vanhempien kielteisellä suhtautumisella on vaikutusta, tällöin vain noin kolmasosa nuorista käyttää alkoholia, kun taas sallivasta ilmapiiristä tulevista nuorista jopa 80 % käyttää alkoholia. Kinnusen mukaan vanhempien asenteet nuorten alkoholinkäyttöä kohtaan ovat tärkeämpi tekijä kuin vanhemman oma alkoholinkäyttö. (Kinnunen 2011, 91.)

Projektin toimeksiantajana toimi Motiimi ja Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Motiimi on Kouvolan kaupungin alaisuudessa oleva ehkäisevää päihdetyötä, erityisnuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä tarjoava yksikkö (Motiimi 2016). EHYT ry toimii valtakunnallisesti koko väestön parissa edistäen terveitä elämäntapoja ja tarjoten ehkäisevää päihdetyötä sekä pelaamisen haittoja vähentävää työtä (Ehyt ry). Yhteyshenkilöinä meillä oli Motiimista kaksi ehkäisevää päihdetyöntekijää sekä EHYT ry:n Etelä-Suomen aluekoordinaattori. Motiimi ja EHYT ry olivat jo keväällä 2015 pienimuotoisesti testanneet tällaista toiminta-

mallia, mutta uskoivat meidän olevan hyödyksi tapahtuman kehittämisessä pysyväksi malliksi sekä mainostuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tavoitteena oli, että saatuja tuloksia ja kerättyjä yhteystietoja sekä markkinointikanavia voidaan hyödyntää myös tulevina vuosina.

Saadaksemme osallistujia tapahtumaan otimme yhteyttä useisiin eri tahoihin kuten kouluihin, yhdistyksiin ja järjestöihin. Tapahtumaa markkinoitiin lisäksi mediassa: niin internetissä, radiossa kuin lehdissäkin.

Tapahtuma järjestettiin koulujenpäättymisen aikaan kesän alussa 2016. Tapahtuman toteutumiseen liittyi monia mahdollisia riskejä: minkälainen on kyseisen viikonlopun säätila, saammeko vanhemmat kiinnostumaan tapahtumasta, entä jos nuoret saavat nuoret kuulla tapahtumasta ja vaihtavat juhlapaikkaa?

Suurin syy nuorten juomiselle vaikuttaa olevan sosiaalisuus, alkoholia käytetään helpottamaan uusiin ihmisiin tutustumista (Niemelä 2015f, 141). Alkoholinikäytöllä kavereiden kanssa halutaan osoittaa yhteenkuuluvuutta ja vahvistaa ystävyyttä. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja; Törrönen 2012.)

Tässä opinnäytetyössämme tarkoitamme nuorilla 13—17-vuotiaita sillä suomalaisten nuorten ensimmäiset alkoholikokeilut ajoittuvat usein yläkouluikään, 13—15 ikävuoteen. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Niemelä 2015c, 140.) Nuorten päihteidenkäytöstä keskitymme alkoholiin. Teoriaosuudessa tutkimme vanhempien vaikutusta nuorten alkoholinkäyttöön, nuorten alkoholinkäytön syitä ja seurauksia sekä ehkäisevää päihdetyötä.

2 NUORET JA ALKOHOLI

2.1 Nuoruus

Psykososiaalista kehitystä lapsesta aikuiseksi kutsutaan nuoruusiäksi. Nuoruusikä on voimakas, yksilöllisesti ajoittuva ja toteutuva kasvuprosessi, jonka aikana nuoren elämän eri osa-alueilla tapahtuu suuria muutoksia. Nuoruus ajoittuu 12—18 ikävuoden välille, ja sen voidaan katsoa jatkuvan jopa 22 ikävuoteen asti. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.)

Nuoruus on siis siirtymävaihe lapsuudesta aikuisuuteen. Itsenäistyminen, kaverisuhteet ja uusien voimakkaiden tunne-elämysten hakeminen tulevat aiempaa tärkeämmiksi. Kaverien alkaessa kiinnostaa perhettä enemmän nuori viettää enemmän aikaa poissa kotoa ja riitaantuu herkemmin vanhempien kanssa. Näin nuori hakee etäisyyttä ja työstää itsenäistymistään. (Keisu 2006; Kekkonen, Kivimäki & Laukkanen 2014.)

Kylmänen (2005, 23) jaottelee nuorten päihteiden käytön seuraavasti: raittius, kokeilukäyttö, satunnainen käyttö, varhainen huolestuttava tai haitallinen käyttö, haitallinen käyttö ja vakavimpana päihderiippuvuus. Varhainen huolestuttava tai haitallinen käyttö on kyseessä, kun yhden tai useamman päihteen käyttö on vakiintunut ja haitallisia seurauksia on alkanut ilmetä. Haitallisessa käytössä alkoholinkäyttö on toistuvaa ja säännöllistä ja havaittavissa on useita haitallisia seurauksia.

2.2 Alkoholi

Alkoholilain 3. §:n mukaan alkoholijuoma on nautittavaksi tarkoitettu juoma, joka sisältää enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Mieto alkoholijuoma kuten siideri tai likööri sisältää enintään 22 tilavuusprosenttia ja väkevä alkoholijuoma kuten viina tai viski, enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. (Alkoholilaki 8.12.1994/1143.) Alkoholilain 34. §:ssa säädetään, että 18 vuotta täyttäneellä henkilöllä saa olla hallussaan mietoja alkoholijuomia ja 20 vuotta täyttäneellä saa olla hallussaan mietojen lisäksi myös väkeviä alkoholijuomia (Alkoholilaki 34. § 1. mom.).

Alkoholi on Suomessa työikäisten yleisin kuolinsyy ja yksi suurimmista terveydellisiä ja sosiaalisia-ongelmia aiheuttava tekijä Suomessa. Alkoholin ikärajojen tarkoitus on taata alaikäisten mahdollisuus onnelliseen ja tasapainoiseen lapsuuteen ja nuoruuteen. (Selin 2013.)

2.3 Alkoholikokeilujen aloittaminen

Ensimmäiset alkoholikokeilut tapahtuvat usein murrosiässä, erityisesti siirtymisen alakoulusta yläkouluun lisää alkoholikokeilujen riskiä. Suomalaiset nuoret

kokeilevat alkoholia ensimmäisen kerran keskimäärin 13—15-vuotiaana. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Niemelä 2015c, 140.)

Suomalaisista nuorista 15—20 % on humalassa ensimmäisen kerran jo 13-vuotiaana tai jopa nuorempana. Eurooppalaisista 15—16-vuotiaista lähes 90 % on juonut alkoholia ainakin kerran. (Latvala 2015, 34.) Alkoholin käytön aloittamisikä on viime vuosina noussut, josta kertoo se, että raittiiden yläasteikäisten määrä on lisääntynyt, mutta raittiiden täysi-ikäisten määrä ei ole muuttunut. Suomalaiset nuoret juovat alkoholia humalakuisemmin kuin nuoret muualla Euroopassa. (Niemelä 2015c, 140—141.)

Nuorten terveystapatutkimuksesta vuodelta 2015 selviää, että 98 % 12-vuotiaasta ilmoitti olevansa raittiita. Raittiilla tarkoitetaan tässä yhteydessä henkilöä, joka ei juo alkoholijuomia edes pieniä määriä. Raittiiksi itsensä ilmoittavien määrä laski vastaajien iän noustessa, 14-vuotiaista raittiita ilmoitti olevansa 78 % ja vastaavasti 16-vuotiaista 41 %. 18-vuotiaista pojista raittiita ilmoitti olevansa 15 % ja tytöistä reilu kymmenesosa. Raittiiden nuorten osuus 12—16-vuotiaista tytöistä ja pojista oli vuonna 2015 suurimmillaan koko 2000-luvun aikana. (Kinnunen, Pere, Lindfors, Ollila & Rimpelä 2015.)

Nuorten alkoholin käyttö ja humalajuominen on vähentynyt jo useiden vuosien ajan. 2000-luvulla nuorten täysraittius on lisääntynyt ja 12—17-vuotiaiden humalajuominen hieman vähentynyt (Niemelä 2015f, 141). Sen sijaan reseptilääkkeiden käyttö ilman lääkärin määräystä on viime vuosina lisääntynyt jonkin verran nuorten keskuudessa (Vorma 2015, 238). Vaikka monet nuoret juovat entistä vähemmän, osalla juominen sen sijaan on entistä runsaampaa. Erityisesti tyttöjen alkoholinkäyttö on lisääntynyt viime vuosikymmeninä. (Niemelä 2015f, 141.)

2.4 Alkoholin vaikutus

Alkoholi on tarkoitettu aikuisille ja sen myymistä ja hallussapitoa säädetään Suomessa lakien avulla. Alkoholi vaikuttaa lasten ja nuorten elimistöön eri tavalla kuin aikuisten.

Alkoholi siirtyy verenkierrosta aivoihin vaikuttaen keskushermostoon ja aiheuttaa siellä muutoksia jotka näkyvät niin myönteisinä kuin kielteisinäkin vaikutuksina ihmisessä ja tämän käytöksessä (Aalto 2015,13). Humala aiheutuu alkoholin aivoja lamaannuttavasta vaikutuksesta. Alkoholin nauttimisesta seuraaviin vaikutuksiin vaikuttaa nautittu alkoholimäärä ja veren alkoholipitoisuus, sekä alkoholia nauttivan henkilön sukupuoli, paino ja ikä. Tyhjään vatsaan nautittu alkoholi saavuttaa veressä huippupitoisuuden nopeammin ja nousee korkeammalle, kun taas ruokailun yhteydessä nautittu alkoholi imeytyy hitaammin. (Aalto 2015,13.)

Toiset voivat olla synnynnäisesti herkempiä tai vähemmän herkkiä alkoholin vaikutuksille ja hankitulla toleranssilla alkoholin vaikutukset näkyvät hitaammin (Kiianmaa 2015, 26). Sukupuolten väliset fysiologiset erot vaikuttavat humaltilan syntymiseen. Naisilla on vähemmän vettä kehossaan, minkä takia naisilla veren alkoholipitoisuus kohoaa miehiä korkeammaksi. Nuoret ja nuoret aikuiset kestävät alkoholia paremmin kuin aikuiset, sillä ikääntyessä kehon vesiosuus pienenee eikä hermosto kestä enää yhtä paljon alkoholia, toisin sanoen ikääntyminen heikentää alkoholin kestäkykyä. (Kiianmaa 2015, 27.)

Vaikka Kiianmaa (2015, 27) toteaa nuorten kestävän alkoholia aikuisia paremmin kehon suuremman vesiosuuden ja keskushermoston kestäkyvyn takia, painottaa Niemelä (2015b, 143) verensokerin laskun vaikutusta nuorten kohdalla. Nuoren elimistö sietää alkoholin nauttimisesta aiheutuvaa verensokerin laskua merkittävästi huonommin kuin aikuinen. Aivot tarvitsevat sokeria toimiaakseen jolloin alkoholin verensokeria laskeva vaikutus on erityisen vaarallinen. (Niemelä 2015b, 143.) Lasten ja nuorten tavallisin oire alkoholimyrkytyksestä tai alkoholin aiheuttaman tajuttomuuden taustalla on juurikin alhainen verensokeri (Kiianmaa 2015, 24).

Usein alkoholi kielletään nuorilta vedoten siihen, ettei nuorten maksa pysty polttamaan alkoholia yhtä hyvin kuin aikuisten. Jokelaisen ja Alhon (2015, 173) mukaan jo yli viisivuotiailla maksan kyky hajottaa alkoholia on lähes samantasoisista kuin aikuisella. Jokelainen ja Alho epäilevätkin nuorten alkoholimyrkytysten yleisyyden johtuvan nuorten tavasta juoda alkoholia; kerralla paljon ja nopeasti. Vaikka maksan aineenvaihdunta on aikuisten tasoa, ei nuorten muu aineenvaihdunta kestä alkoholin vaikutuksia kuten aiemmin mainittua

verensokerin laskua. Alkoholimyrkytyksen riskiryhmän muodostavat ensimmäisiä kertoja alkoholia maistavat nuoret, jotka saattavat kokemattomina juoda nopeasti runsaan määrän alkoholia. Tällöin alkoholi voi vakavimmillaan aiheuttaa hengityksen lamaantumisen tai sydämen pysähtymisen. Sammunut nuori voi tukehtua oksennukseensa tai sammuessaan pihalle kuolla hypotermiaan. (Jokelainen & Alho 2015, 173.)

Pienet määrät alkoholia usein virkistävät ja lisäävät jaksamista, mutta veren alkoholipitoisuuden noustessa lisääntyvät myös alkoholin lamaavat vaikutukset (Kiianmaa 2015, 26). Humalassa niin henkiset kuin motorisetkin aivotoinnot heikkenevät. Jo pieni veren alkoholipitoisuus heikentää suoritusta huomion jakamista vaativissa tehtävissä kuten autolla ajamisessa. Veren alkoholipitoisuuden noustessa muuttuvat liikkeet kömpelöiksi ja henkilön tajunta alkaa heiketä. Kolmen promillen jälkeen useimmat sammuvat, ja neljä promillea voi aiheuttaa vakavan alkoholimyrkytyksen. Vahva humala voi johtaa kuolemaan aivotoinnin lamaantumisen tai omaan oksennukseen tukehtumisen seurauksena. (Kiianmaa 2015, 27.)

Humala muuttaa ihmisten käyttäytymistä. Humalassa keskushermoston käyttäytymistä ohjaavat toiminnot lamaantuvat rentouttaen ja poistaen estoja, mikä johtaa usein ajattelemattomiin tekoihin. Alkoholi ei sinänsä lisää aggressiivisuutta, mutta poistaa estoja jolloin on myös matalampi kynnyks näyttää ympäristön aiheuttamat vihantunteet. (Kiianmaa 2015, 27.)

Alkoholi laajentaa ihon pintaverisuonia jolloin iho punoittuu ja aiheuttaa ylimääräistä lämmönhukkaa. Humalassa ihminen voi tuntea olon lämpimäksi kylmässäkin ja erityisesti talvella tämä voi olla hengenvaarallista. (Kiianmaa 2015, 27.)

Humalaa ei ole mahdollista kumota, eikä alkoholin palamista voi juurikaan kiihdyttää (Kiianmaa 2015, 27). Alkoholi vaikuttaa keskushermostoon eli siihen, miltä asiat tuntuvat. Turha itsetarkkailu hellittää ja ympäristön virikkeet tuntuvat houkuttelevammilta. (Maunu 2016.)

2.5 Alkoholin haitat

Jo ensimmäisellä käyttökerralla alkoholi voi aiheuttaa myrkytyksen tai tapaturman. Riippuvuus tai muutoin runsas alkoholinkäyttö vaikuttavat laajalti eri elämän osa-alueisiin terveyden lisäksi.

Nuoret elävät hetkessä, eikä päihteidenkäytön mahdollisia seurauksia tässä hetkessä tai tulevaisuudessa kyetä vielä aikuisten tavoin huomioimaan ja näin kokeilun ja käytön vaarat unohtuvat (Nuorten mielenterveystalo).

Alkoholi vaikuttaa haitallisesti terveyteen, ja sen on osoitettu liittyvän yli 60 erilaiseen sairauteen. Euroopassa alkoholi on yksi kolmesta suurimmasta terveyttä uhkaavasta riskitekijästä. (Aalto 2015, 13.) Alkoholi on lisäksi Suomessa työikäisten yleisin kuolinsyy (Selin 2013).

Alkoholin jatkuva käyttö lisää sen myrkyllisten ominaisuuksiensa takia kudosta ja elinvaurioiden riskiä. Juomavalinnalla ei ole suurta merkitystä haittoihin, vaan olennaista on kokonaismäärä niin kerralla kuin pidemmällä aikavälilläkin juotuna. (Karlsson, Kotovirta, Tigerstedt & Warpenius 2013, 27.)

2.5.1 Fyysiset haitat

Alkoholista aiheutuvat fyysiset oireet ovat usein yhteydessä humalahakuiseen, jopa kertajuomiseen. Alkoholi aiheuttaa useita sairauksia ja haittoja esimerkiksi vatsan alueella ja aivoissa. Alkoholia liikaa käyttävillä onkin yli kaksinkertainen määrä sairaspäiviä muuhun väestöön verrattuna. (Aalto 2015, 13.)

Yleisimpiä nuorten itsensä ilmoittamia päihdehaittoja olivat erilaiset heti havaittavissa olevat haitat: vajaa puolet suomalaisnuorista kokee niin kutsuttua ”krapulaa” alkoholin juomisen jälkeen ja jopa joka kymmenes on viimeisimmällä juomakerrallaan sammunut tai menettänyt muistinsa. (Niemelä 2015a, 148.)

Fysiologiset haitat ovat yhteydessä erityisesti humalahakuiseen kertajuomiseen, kun taas esimerkiksi seksuaalinen riskikäyttäytyminen ja laittomuudet ovat lisäksi yhteydessä toistuvaan alkoholin juomiseen. Nuorten alkoholin aiheuttamien sairaalahoitojen määrää on seurattu 35 vuoden ajan, ja poikien

sairaalajaksojen määrä on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi ja tytöillä noin 2,5-kertaiseksi. (Rainio ym. 2009.)

Ihmisen aivot kehittyvät voimakkaimmin vauva- ja nuoruusiässä. Alkoholi häiritsee nuoren keskushermoston kehitystä ja voi aiheuttaa aivojen rakenteellisia sekä toiminnallisia muutoksia, jotka ovat yhteydessä kognitiivisten taitojen ja tunne-elämän ongelmiin. Tällaisia kognitiivisia taitoja ja tunne-elämään vaikuttavia tekijöitä ovat nuoruudessa kehittyvä impulssikontrolli, motivaatio, informaation käsittelykyky ja erilaisia ihmissuhteiden ylläpitämiseksi vaadittavia kykyjä. Jos aivot altistuvat suurille määrille alkoholia, voi olla että nuoruusiikään tyypillisesti kuuluva impulsiivinen käyttäytyminen ei menekään aikuistuessi ohi. Alkoholialtistus nuoruusiässä vaikuttaa aivojen rakenteelliseen kehitykseen ja voi lisätä alttiutta riippuvuudelle. (Fröjd ym. 2009, 19–20; Niemelä 2015e, 144.) Nuorena aloitettu alkoholin käyttö saattaa vaikuttaa vakavasti fyysisiin kasvu- ja kehitysprosesseihin viivästyttäen esimerkiksi puberteettikehitystä (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Niemelä 2015e, 144).

Alkoholi vaikuttaa kaiken ikäisillä haitallisesti aivojen toimintaan. Runsas alkoholinkäyttö heikentää asioiden mieleen painamista, työmuistia, tarkkaavaisuutta sekä keskittymis- ja ongelmanratkaisukykyä. (Muistiliitto 2015a; Muistiliitto 2015b.)

Runsas alkoholinkäyttö altistaa aivoverenkiertohäiriöille. Aivovamman voi saada myös tapaturman seurauksena. (Muistiliitto 2015b.) Humala on etenkin nuorilla yleinen aivovamman aiheuttaja (Niemelä 2015a, 148). Sammuminen on myrkytystila ja tajuttomuus aiheuttaa aina pienen pysyvän vaurion aivoihin (Muistiliitto 2015b).

Alkoholi saattaa aiheuttaa epilepsiaa. Alkoholin ja dementian yhteyttä on tutkittu ja todettu alkoholin aiheuttavan ainakin lyhytkestoista dementiaa (Päihdelinkki 2014.)

Pitkäaikaisen, runsaan juomisen loppuessa on vaarana delirium eli sekavuustila, joka vaatii yleensä sairaalahoitoa. Pitkäaikaisesta ja runsaasta alkoholin käytöstä voi kehittyä lisäksi aivoihin vaikuttava Wernicken tai Korsakoffin oireyhtymä. (Muistiliitto 2015b.) Alkoholin käyttö aiheuttaa unettomuutta, estää REM-unta ja heikentää näin unenlaatua (Muistiliitto 2015a; Muistiliitto 2015b).

Nuoren elimistö on paljon herkempi kuin aikuisen, ja runsas alkoholinkäyttö saattaa muutamassa kuukaudessa aiheuttaa nuorelle maksa- tai haimasairauksia, jotka saattaisivat aikuisille kehittyä vasta monen vuoden käytön jälkeen. (George 2016.) Alkoholit altistaa vatsalaukun, ylävatsan ja suoliston sairauksille kuten mahahaavalle ja refluksitautille sekä krooniselle haimatulehdukselle, joka voi aiheuttaa diabetesta. Runsas alkoholinkäyttö vaikuttaa maksaan ja voi aiheuttaa alkoholihepatiitin, maksakirroosin tai rasvamaksan. (Päihdelinkki 2014.)

Alkoholinkäyttö saattaa aiheuttaa sydämen vajaatoimintaa, verenkiertosairauksia ja rytmihäiriöitä. Alkoholit heikentää sydäntä ja altistaa sydänperäiselle äkkikuolemalle. Maltillinen juominen voi toimia sepelvaltimotaudeilta ja sydänkohtauksilta suojaavana tekijänä, mutta runsas käyttö puolestaan altistaa niille. Alkoholin säännöllinen käyttö nostaa lisäksi verenpainetta. (Niemelä 2015e, 144; Päihdelinkki 2014.)

Alkoholin suurkulutus saattaa aiheuttaa ääreishermoston sairauksia kuten tunto- ja heijastehäiriöitä tai harvinaisempia lihassairauksia, jotka aiheuttavat esimerkiksi lihasten surkastumista (Päihdelinkki 2014). Alkoholit vaikuttaa myös hormonaalisiin tekijöihin. Miehillä runsas alkoholinkäyttö saattaa aiheuttaa kivesten surkastumista, impotenssia ja hedelmättömyyttä, sekä rintarauhasen suurenemista. Miehillä nämä johtuvat naishormonin lisääntymisestä. Naissilla testosteronitaso nousee, mikä voi aiheuttaa kuukautishäiriöitä, munasarjojen toimintahäiriöitä sekä hedelmättömyyttä sekä lisää riskiä sairastua rintasyöpään. (Mannerheimin lastensuojeluliiton Nuortennetti 2010; Päihdelinkki 2014.) Alkoholinkäyttö lisää riskiä sairastua myös muihin syöpiin, kuten kurkunpää-, nielu-, suu-, ja maksasyöpiin (Päihdelinkki 2014).

Runsaaseen alkoholinkäyttöön usein liittyvä puutteellinen ruokavalio voi johtaa tärkeiden vitamiinien puutostiloihin vaikuttaen sitä kautta kokonaisvaltaisesti terveyteen (Muistiliitto 2015b). Pitkäaikainen alkoholinkäyttö altistaa anemialle sekä luusairauksille kuten osteoporoosille (Päihdelinkki 2014). Alkoholiriippuvaisilla on lisääntynyt riski sairastua tulehdussairauksiin kuten keuhko-kuumeeseen, verenmyrkytykseen tai tuberkuloosiin (Päihdelinkki 2014).

Nuorten tapaturmat ja alkoholinkäyttö ovat yhteydessä toisiinsa (Karjalainen, Nurmi-Lüthie, Karjalainen & Lüthie 2013). Päihtymys heikentää arviointikykyä ja tekee alkoholia nauttivista nuorista tapaturma-alttiita. Alkoholi heikentää tasapainon hallintaa, tarkkaavaisuutta sekä reaktiokykyä ja altistaa näin esimerkiksi kaatumisille ja pääniskuille. (Muistiliitto 2015a; Niemelä 2015a, 148.) Molemmilla sukupuolilla yleisimpiä humalaan liittyviä syitä päivystyskäynneille ovat juurikin kaatumiset. Nuoret ottavat riskejä mikä näkyy muun muassa liikennetapaturmatilastoissa. (Karjalainen ym. 2013.)

Humalajuominen altistaa myös väkivallan, kuten raiskauksen tai pahoinpitelyn, uhriksi joutumiselle (Niemelä 2015a, 148). Miehillä humalaan liittyy useammin pahoinpitelyjä, kun taas naisilla itsensä vahingoittamista (Karjalainen ym. 2013).

2.5.2 Psykkiset haitat

Vaikka alkoholia usein käytetään turruttamaan epämiellyttäviä olotiloja, voi alkoholin ongelmakäyttö aiheuttaa tai lisätä ennestään masennusta ja ahdistusta (Aalto 2015, 13). Nuorten alkoholinkäyttö voi aiheuttaa psyykkisiä sairauksia kuten masennusta, ahdistuneisuutta ja käytöshäiriöitä (Niemelä 2015e, 144).

Alkoholinkäytöllä on yhteys itsemurhayritysten ja rikosten lisääntymiseen sekä riskialttiiseen seksuaalikäyttäytymiseen (Niemelä 2015e, 144). Alkoholiongelma edeltää usein itsemurhaa ja merkittävä osa on humalassa tehdessään tai yrittäessään itsemurhaa. Euroopassa arviolta joka neljäs 15–29-vuotiaiden nuorten miesten kuolemista liittyy alkoholinkäyttöön. (Niemelä 2015a, 148.)

Alkoholilla saadut positiiviset tuntemukset kuten stressin tai ahdistuksen lievittyminen, rohkeus ja rentoutuminen voivat aiheuttaa sen, että muut tavat hankkia näitä positiivisia tunteita tai keinot käsitellä negatiivisia ajatuksia jäävät pois ja alkoholista tulee ainoa keino käsitellä asioita. Vastaavasti nautitut alkoholimäärät kasvavat toleranssin kehittyessä, aiemmalla käyttömäärällä ei enää saavutetakaan samaa, toivottua vaikutusta. (Fröjd ym. 19–20.)

Nuoret ilmoittavat kokevansa fyysisten oireiden lisäksi alkoholin juomisen jälkeen asioiden katumista eli niin sanottua "morkkista" seuraavana päivänä. Erityisesti tytöt raportoivat katumusta juomisen jälkeen. (Niemelä 2015a, 148.)

2.5.3 Sosiaaliset haitat

Toistuvasti humalahakuisesti juovilla nuorilla ilmenee muita enemmän riskikäyttäytymistä. Pojilla esiintyy tyttöjä enemmän laittomuuksien tekemistä. Alkoholin ongelmakäytön on osoitettu olevan riskitekijä nuorisoriikollisuudelle. (Niemelä 2015a, 148.) Jatkuvalla alkoholinkäytöllä tai jopa yhdellä suurkultuskerralla saattaa olla seurauksena vakavat, kauaskantoiset sosiaaliset- tai taloudelliset ongelmat. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011).

Erityisesti nuorilla alkoholinkäyttö johtaa herkästi ihmissuhdeongelmiin ja altistaa rikosten kohteeksi joutumiselle (Selin 2013). Nuorten alkoholinkäyttö ja syrjäytyminen ovat yhteydessä toisiinsa (Karjalainen ym. 2013).

Erityisesti nuorilla humalajuominen altistaa seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen, kuten suojaamattomaan seksiin, useisiin seksikumppaneihin, varhaisempaan ensimmäiseen kertaan sekä seksiin, jota nuori katuu. Riskialtis seksuaalikäyttäytyminen, kuten varhainen sukupuolisen kanssakäymisen aloitusikä, useat seksikumppanit, suojaamattomat yhdynnät, sukupuolitaudit, abortit ja teiniraskaudet, ovat yleisempiä päihteitä käyttävillä nuorilla kuin muilla. (Niemelä 2015a, 148.)

Nuoren alkoholinkäyttö voi vaikeuttaa koulunkäyntiä ja heikentää elämänlaatua erimerkiksi aiheuttamalla väsymystä tai jopa masennusta. Vanhat harrastukset saattavat jäädä vapaa-ajan kuluessa alkoholin ympärillä. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Selin 2013.) Päihteiden käyttö lisää koulupoissaoloja ja toisen asteen koulutuksen keskeyttämistä, mikä taas vaikeuttaa myöhempää kouluttautumista ja työpaikan saantia (Fröjd ym. 2009, 19—20).

Alkoholiongelmat ovat erityisen yleisiä opintonsa keskeyttävillä tai koulusta erotetuilla nuorilla, koulusta paljon luvatta poissaolevilla ja oppivelvollisuutensa heikosti suorittavilla. Arviolta joka toisella nuorella aikuisella, joka ei ole jatkanut opiskelua peruskoulun jälkeen, on varhaisaikuisuudessa vähintään alkoholin riskikäyttöä. (Niemelä 2015, 148.)

2.6 Nuorten juomavalinnat ja alkoholin saatavuus

Suomalaiset nuoret käyttävät 12—17-vuotiaana yhtä paljon alkoholia sukupuolesta riippumatta, ainoastaan 16-vuotiaiden ikäryhmässä tytöt ilmoittivat käyttävänsä enemmän alkoholia kun pojat. Iän mukana kasvavat sukupuolierot ja aikuisiällä miehet käyttävät naisia enemmän alkoholia. (Kinnunen, Pere, Lindfors, Ollila & Rimpelä 2015; Niemelä 2015c, 140.)

Alkoholin saatavuus vaikuttaa käyttömäärään; mitä helpompi alkoholia on saada, sitä enemmän sitä käytetään. Vanhemmat usein luulevat, että nuorten on vaikea hankkia alkoholia, kun taas nuoret itse kokevat sen varsin helpoksi. (Niemelä 2015f, 141.) Research Insight Finlandin vuonna 2016 teettämän, nuorten asenteita alkoholiin kartoittavan kyselytutkimuksen mukaan peräti 62 % 15—17-vuotiaista nuorista arvioi olevan melko helppoa tai erittäin helppoa saada halutessaan alkoholia. Tytöistä alkoholin saaminen alaikäisenä on hie- man helpompaa kuin poikien mielestä. (Asenteet alkoholia kohtaan 2016.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n vuonna 2013 teettämästä kouluterveyskyselystä kävi ilmi, että Kymenlaakson alueella peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisista 34 %, lukion 1.- ja 2.-opintovuoden opiskelijoista 45 % ja ammattiopilaitoksen 1.- ja 2-vuoden opiskelijoista jopa 52 % arvioi alaikäisen olevan melko tai erittäin helppoa ostaa itse siideriä tai keskiolutta lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta. (Kouluterveyskysely 2013a.)

Vähintään kerran kuussa alkoholia käyttävistä alle 18-vuotiaista osti itse kaupasta alkoholijuomansa 5 % peruskouluikäisistä, joka viides lukiolaisista ja peräti joka kolmas ammattikoululaisista. Suurin osa nuorista sai juomansa kaverien kautta tai ottamalla salaa kotoa. Tuntemattomalta juomansa hankki joka neljäs peruskouluikäisistä, mutta lukio- ja ammattikoululaisista vain vajaa kymmenes. (Kouluterveyskysely 2013a.)

Alkoholijuomien valinnassa näyttäisi olevan sukupuoli- ja ikäeroja. Pojat juovat useimmiten olutta ja tytöt siideriä. Pojat myös juovat kerralla enemmän kuin tytöt. Mietoja juomia kuten olutta ja siideriä juodaan enemmän nuoremmissa ikäluokissa, väkevät viinat ja viinit ovat vähemmän suosittuja. Omatekoisten juomien, kuten kiljun, juominen on vähentynyt 1990-luvun puolivälistä lähtien. Nuorille on tyypillistä juoda samalla kertaa useita erilaisia alkoholijuomia. Juomista usein salaillaan vanhemmilta jonka takia alkoholia juodaan usein nopeasti suuri määrä kerralla. (Niemelä 2015f, 141; Niemelä 2015b, 143.)

Nuoret maistelevat alkoholia perheen kanssa, mutta juomiskokeilut tapahtuvat kavereiden kanssa kodin ulkopuolella (Kekkonen ym. 2014). Koska alkoholin käyttö on alaikäisiltä kiellettyä, juovat nuoret usein alkoholia salassa vanhemmiltaan. Yleensä nuoret juovat alkoholia kotonaan, kavereiden luona tai ulkona julkisilla paikoilla kuten puistoissa. Talvella ulkona juominen voi olla hengenvaarallista sammumisvaaran takia. (Niemelä 2015b, 143.)

2.7 Alkoholinkäytön syyt nuorilla

Nuorten alkoholinkäytölle on useita selitysmalleja eikä voida nimetä vain yhtä syytä joka pätsisi kaikkiin nuoriin, vaan alkoholinkäytön aloittaminen on usein seurausta monesta tekijästä. Alkoholinkäytön aloittamiseen vaikuttaa lisäksi useat ympäristötekijät kuten alkoholin saatavuus, hinta ja lähipiirin asenteet päihteisiin.

Fröjd, Kaltiala-Heino, Ranta, von der Pahlen ja Marttunen (2009, 21—22) tiivistävät nuorten alkoholinkäytön selityksen kahteen teoriaan: syrjäytymis- ja nuorisokulttuuriseen malliin. Syrjäytymisteorian mukaan päihteet ovat askel syrjäytymiseen ja päihteiden käyttö seurausta lapsuuden puutteellisista olosuhteista tai elämässä tapahtuneista ongelmista. Nuorisokulttuurinen selitys painottaa alkoholia osana nuorten normaalia vapaa-aikaa ja juhlintaa jossa korostuu sosiaalisuus ja kaveripiirin paine juoda.

Sosiaalisuus on useiden tutkimusten mukaan suurin syy nuorten alkoholinkäytölle. Alkoholia käytetään hauskanpitoon ja helpottamaan sosiaalista kanssakäymistä rohkaisemalla ja lievittämällä sosiaalisen epäonnistumisen pelkoa. (Keisu, 2006; Niemelä 2015f, 141.) Kavereiden kanssa yhdessä juomisella nuoret osoittavat yhteenkuuluvuutta ja samaistumista kavereihin ja näin vahvistavat ystävyysuhteita. Yhteenkuuluvuuden tunne on humaltumista tärkeämpää. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja; Törrönen 2012.) Alkoholi helpottaa yhteisten puheenaiheiden ja kiinnostuksen kohteiden löytämistä erityisesti uusien tuttavuuksien kanssa sekä madaltaa kynnystä osallistua esimerkiksi seurapeleihin (Maunu & Simonen 2010; Maunu 2016, 22—23). Nuorilla juomiseen liittyy voimakas tarve uusille positiivisille tunnekokemuksille ja juhlimiselle (Kekkonen ym. 2014). Nuorten juominen on sosiaalista ja yksin juominen on harvinaista, ikätoverien keskuudessa outona pidettyä käytöstä. Yksinäiset ja

sosiaalisesti vetäytyvät nuoret juovat keskimääräistä vähemmän alkoholia. (Niemelä 2015f, 141.) Kaveripiiri on merkittävä nuoren alkoholinkäyttöön vaikuttava ympäristötekijä. Kaverit eivät yleensä valikoidu satunnaisesti vaan toisiaan muistuttavat nuoret viihtyvät todennäköisemmin yhdessä. (Latvala 2015, 35.) Kaveripaine vaikuttavat suuresti erityisesti humalahakuiseen juomiseen ja siihen muuttuuko juominen säännölliseksi (Niemelä 2015f, 141).

Suomalaisessa kulttuurissa juominen toimii aikuisten lisäksi myös nuorilla itsensä palkitsemisena, irtiottona arjen velvollisuuksista jossa arjen ahkeroinnilla ansaitaan viikonloppujuomat (Keisu 2006; Törrönen 2012). Nuorten alkoholinkäyttö on hyvin juhlimispainotteista ja humalahakuisesti juodaan erityisesti kansallisina juhlapäivinä ja koulun päättäjäispäivänä (Niemelä 2015f, 141). Suomalaisessa kulttuurissa alkoholinkäyttöön liitetään positiivisia mielleyhtymiä ja sanoja kuten pitää hauskaa ja rentoutua, kun taas alkoholista kieltäytymiseen liitetään negatiivisia sanoja kuten raivoraitis. Median välittämä kuva alkoholista positiivisena, luonnollisena osana juhlaa ja arkea vaikuttaa nuorten asenteisiin ja näkemyksiin päihteistä. (Kinnunen 2011, 97.)

Nuorten alkoholikokeilut voidaan nähdä osana nuorten rajojen etsimistä (Keisu 2006). Yksi tyypillinen syy alkoholikokeiluille on yksinkertaisesti nuorten kokeilunhalu ja uteliaisuus; alkoholi on nuorilta kiellettyä ja kiehtoo sen takia entistä enemmän. (Niemelä 2015f, 141; Nuorten mielenterveystalo.) Nuoret voivat kokea alkoholin kuvastavan aikuisten maailmaa ja vapautta tehdä omat valintansa jolloin alkoholi nähdään askeleena aikuisuuteen. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja; Nuorten mielenterveystalo.)

Päihteitä voidaan käyttää myös mielihyvän tai päihtymystilan takia. Myös nuoret voivat käyttää alkoholia turruttamaan pahaa oloa, masennusta, ahdistusta tai sietääkseen pettymyksen tunteita. (Keisu 2006; Nuorten mielenterveystalo). Psykykkisiä oireita hoitamaan käytettynä alkoholi voi nopeasti vaikeuttaa asioita entisestään ja lisätä syrjäytymisen vaaraa.

2.8 Nuorten alkoholinkäytölle altistavat- ja siltä suojaavat tekijät

Nuoren alkoholinkäytön kehittyminen päihteettömyydestä kokeiluun, säännölliseen ja siitä mahdollisesti haitalliseen käyttöön tai riippuvuuteen on aina yksilöllistä. Päihdeongelmille altistavia riskitekijöitä tiedetään useita, samoin kuin

niiltä suojaavia tekijöitä, jotka joko suoraan tai välillisesti vähentävät nuorten päihteiden käyttöä. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.) Nuorten alkoholinkäytön aloittaminen ja säännöllistyminen on harvoin seurausta vain jostakin tietystä syystä, vaan yleensä se on pikemminkin usean tekijän summa.

Alkoholinkäytölle altistavia riskitekijöitä on sekä yksilöstä johtuvia, että ympäristöstä tulevia. Yksilöstä riippuvia ovat esimerkiksi nuoren käytösongelmat ja omaehtoinen, rajaton käytös, keskushermoston kehitykselliset poikkeavuudet, erityisesti tyttöjen varhainen puberteetti ja lapsuus- sekä nuoruusiän psyykkiset ongelmat. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.) Nuoret, jotka kokevat usein pettymystä, hermostuneisuutta tai väärinymmärretyksi tulemista, käyttävät alkoholia muita useammin (Kinnunen 2011, 91).

Ympäristöstä tulevia riskitekijöitä ovat esimerkiksi traumaattiset elämäntapahtumat, lapsuusiän kaltoinkohtelu, alkoholin helppo saatavuus ja halpa hinta, kavereiden päihteiden käyttö, lähipiirin päihdemyönteiset asenteet, ristiriidat perheessä, valvonnan puute tai epä johdonmukainen kurinpito sekä vanhempien ja sisarusten päihde- ja mielenterveysongelmat. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Niemelä 2015e, 144.)

Kinnusen (2011, 95) analysoiman TOBALK-tutkimuksen mukaan nuoret kokevat alkoholinkäyttöä ehkäiseviksi tekijöiksi kotikasvatuksen, terveyshaitat, halun elää selvin päin ja sen, etteivät vanhemmat hyväksy nuoren juomista. Hyvä koulumenestys ja aktiivisuus harrastuksissa, kuten urheilussa, tietokonepeleissä tai uskonnollisessa toiminnassa ovat yhteydessä vähäiseen päihteiden käyttöön. Huolehtiva vanhemmuus, kiinnostuneet aikuiset ja perheenjäsenten väliset hyvät suhteet vähentävät myös nuorten juomista. (Kinnunen 2011, 95; Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.)

2.9 Alkoholiriippuvuus ja sen syyt nuorilla

Alkoholinkäyttöön liittyvien ongelmien lisääviä tekijöitä on useita niin fyysisiä, psyykkisiä kuin sosiaalisiaakin. Aina ei voida erottaa henkilön riippuvuuden taustalta vain yhtä syytä vaan usein on kyseessä useiden riskitekijöiden summa.

Mitä nuorempana alkoholinkäyttö aloitetaan, sitä suurempi riski on myöhempien alkoholiongelmien sekä alkoholiriippuvuuden kehittymiselle (Fröjd ym. 2009, 21—22; Niemelä 2015e, 144). Alkoholien käyttö ilman aikuisen läsnäoloa ja erityisesti kovin nuorena alkanut humalajuominen on keskeinen riskitekijä alkoholiongelmien kehittymisessä (Latvala 2015, 34). Suomalaisessa Lapsesta aikuiseksi-tutkimuksessa jokainen alle 14-vuotiaana kunnolla humalassa ollut kuului 36—42-vuotiaana alkoholin ongelmakäyttäjiiin. Humalajuomisen lisäksi alkoholien käyttö tiheästi nuoruudessa on riskitekijä; usein alkoholia käyttävästä tulee herkemmin ongelmakäyttäjä aikuisena. (Fröjd ym. 2009, 19—20.) Alkoholi aiheuttaa alaikäisillä viisi kertaa todennäköisemmin riippuvuutta kuin aikuisilla (Selin 2013).

Niemelän (2015e, 144) mukaan suurin merkitys alkoholikokeilujen lykkäämisellä on alle 14-vuotiaille. Niemelän mukaan on arvioitu, että jokainen lykkäty vuosi vähentää 8 % haitallisen käytön ja 14 % riippuvuuden riskiä tulevaisuudessa. Tulevaisuuden kannalta alkoholikokeilujen aloittamista olisikin tärkeä pyrkiä lykkäämään mahdollisimman pitkälle nuoruusiän loppuun (Fröjd ym. 2009, 21—22). Varhaisiin päihdekokeiluihin puuttuminen, niiden estäminen tai lykkääminen on yksi keskeisimmistä nuorten alkoholinkäyttöongelmien ehkäisevistä toimenpiteistä. (Niemelä 2015e, 144.)

Perheellä on suuri merkitys nuorten päihdeongelmien kehittymisessä. Alkoholinkäyttötavat periytyvät useasti perheestä. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.) Perheen päihdemyönteinen ilmapiiri ja salliva suhtautuminen nuoren alkoholin käyttöön lisää nuoren alkoholinkäytön todennäköisyyttä. Myös negatiivinen-, rankaiseva- tai etäinen ilmapiiri perheessä samoin kuin perheen jäsenten roolien ristiriitaisuus voivat altistaa nuoren päihdeongelmille. Perheenjäsenten väliset ongelmat, valvonnan puute tai epä johdonmukainen kuri sekä perheen voimavarojen niukkuus voivat olla riskitekijöitä päihdeongelmille. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011; Niemelä 2015, 144.)

Vanhempien tai sisarusten alkoholin liikakäyttö altistaa myös nuorta liialliseen päihteiden käyttöön. Toisen vanhemmista ollessa alkoholisoitunut nuoren riski alkoholisoitua nelinkertaistuu. Alkoholien liikakäytön riskiin vaikuttavat sekä perimä että opitut tavat. Vanhemmilta tulee tapojen lisäksi myös geeniperimä joka vaikuttaa siihen miten alkoholi kenenkin elimistössä vaikuttaa ja millaisia myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia alkoholi tuo. Ihmisillä uskotaan olevan

ikään kuin sukurasite alkoholisoitumiseen, jolloin perimä voi altistaa alkoholisoinnille. (Mäkelä 2015, 104; Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.)

Nuoret käyttävät alkoholia usein sosiaalisista syistä. Kaveripiirin alkoholia suosiva ilmapiiri voi luoda nuorelle kovat paineet juoda itsekin. Kaveriporukan vaihtuminen ja epäsosiaalinen käytös kaveriporukassa voi myös lisätä riskiä päihdeiden väärinkäytölle. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.)

Psyykkisistä tekijöistä mielenterveysongelmat, voimavarojen sekä motivaation puute ja psyykinen oireilu lapsena altistavat riippuvuudelle. Alkoholin aiheuttaessa mielenterveysongelmia, altistavat mielenterveysongelmat vastaavasti alkoholinkäytölle. On arvioitu, että 60—80 % päihdehäiriöisistä nuorista sairastaa samaan aikaan jotakin psyykkistä häiriötä. (Mäki-Turja, & Koski-Laulaja; Niemelä 2015e, 144.)

3 VANHEMMUUDEN ROOLI NUOREN PÄIHTEIDEN KÄYTÖSSÄ

Murrosikäinen tarvitsee turvallisia, pitäviä rajoja, mutta myös tarpeen vaatiessa joustavuutta sääntöjen suhteen. Rajat suojaavat nuoria, opettavat nuoria ymmärtämään tekojensa seuraukset ja hallitsemaan itseään. Vanhempien asettamat rajat luovat nuorelle turvallisuuden tunteen ja uskon siihen, että aikuinen hallitsee tilanteen vaikka nuorella olisi vaikeaa. Nuoret testaavat rajoja varmistaakseen, että ne ovat olemassa ja kestävä. Nuorelle on tärkeää tietää, että vanhemmat välittävät hänestä rajojen koettelusta huolimatta. Nuori voi oireilla enemmän, jos vanhemmat eivät osaa asettaa johdonmukaisia rajoja ja joustaa niistä tarvittaessa. (Keisu 2006; Kekkonen ym. 2014.)

3.1 Perhesiteiden merkitys

Keisun (2006) pro gradu-tutkimuksen mukaan vanhempien huolenpidolla ja kiintymyksellä on yhteys 15-vuotiaan alkoholin käyttöön sekä näiden humalahakuisiin juomatapoihin. Mitä vahvempaa vanhempien huolenpito tai kiintymys on, sitä harvemmin nuori käyttää alkoholia ja sitä harvemmin nuori on todella humalassa. Erityisesti äidin huolenpidon yhteyden nuoren juomiseen on todettu olevan voimakas.

Kodin ilmapiirillä ja päihteiden käytöllä on yhteys toisiinsa. Hyvä ilmapiiri vähentää päihteiden käyttöä. Nuoren alkoholinkäytön ehkäisemisen kannalta tärkeitä tekijöitä ovat perheenjäsenten luottamuksellinen suhde, läheisyyden tunne, mahdollisuus avoimeen keskusteluun, yhteinen vapaa-ajanvietto ja mahdollisuus vaikuttaa itseä koskeviin päätöksiin. Vanhempien on tärkeä osata ottaa vastaan ja hyväksyä nuoren tunteet, niin positiiviset kuin negatiivisetkin. (Keisu 2006; Kinnunen 2011, 92.)

Vanhempien kiinnostus nuoren asioihin, tekemiseen ja kavereihin vähentää ja ehkäisee nuorten päihteidenkäyttöä (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2010; Kinnunen 2011, 92). Vuoden 2015 kouluterveyskyselyssä 17 % peruskoulun 8.- ja 9.-luokkalaisista vastasi usein tai melko usein salaavansa vanhemmilleen mitä tekee iltaisin tai viikonloppuisin. Lukion 1. ja 2. opintovuoden opiskelijoista vastaava luku oli 12 % ja ammattioppilaitoksen 1. ja 2. opintovuoden opiskelijoista 16 %. (Kouluterveyskysely 2015.) Kolmannes 8.- ja 9.-luokkalaisista sekä lukiolaisista vastasi vuonna 2013 etteivät vanhemmat aina tiedä heidän olinpaikkaansa viikonloppuiltoina. Ammattioppilaitoksissa opiskelevista nuorista lähes puolet arveli, etteivät heidän vanhempansa tiedä missä he viikonlopun viettävät. (Kouluterveyskysely 2013b.) Nuoren valvottoman ajankäyttö lisää riskiä päihteiden käyttöön, riskialttiisiin tekoihin ja mielenterveysongelmillekin. Vapaa-ajan valvonnan puute vaikuttaa myös koulumenestykseen ja itsenäistyminen liian varhain on tulevaisuuden kannalta riskitekijä. (Keisu 2006.)

3.2 Esimerkinä olon merkitys

Keisun (2006) mukaan tutkimukset viittaavat vanhempien alkoholinkäyttötapojen niin sanotusti periytyvän heidän lapsilleen. Lapset ja nuoret tarkkailevat vanhempien juomista ja sen seurauksia kodeissaan ja saavat näin vanhemmilta mallia juhlimiseen ja rentoutumiseen. (Keisu 2006; Kinnunen 2011, 97.) Lapsi oppii vanhempien mallista muiden tapojensa lisäksi myös alkoholinkäyttötavat. Vanhempien esimerkin tulisi olla sellainen, josta nuoren on mahdollista oppia turvallinen, nuoren omaan harkintaan perustuva malli maltilliselle alkoholinkäytölle. (Keisu 2006; Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010.) Nuoruudessa ja aikuisuuden alkuvaiheessa omaksutut juomatavat vaikuttavat alkoholinkäyttöön läpi elämän (Maunu & Simonen 2010).

Edelliset sukupolvet luovat juuret perheen suhtautumiseen alkoholiin ja sen käyttöön. Nuoret omaksuvat ja opettelevat elinympäristössään vallitsevia juomatapoja (Maunu & Simonen 2010). Vanhempien oman lapsuudenkodin ja elinympäristön kokemukset alkoholista vaikuttavat heidän omaksumiinsa asenteisiin, normeihin, moraalikäsityksiin, arvoihin ja ihanteisiin sekä käytännön toimintamalleihin, joita he sitten itse välittävät eteenpäin omille lapsilleen. Vanhemmat teoillaan vahvistavat, palkitsevat ja rankaisevat nuorta ja pyrkivät näin osoittamaan, millainen toiminta on toivottavaa ja millainen ei. (Mäkelä 2015, 104; Keisu 2006.)

3.3 Vanhempien suhtautumisen merkitys

Nuorten alkoholinkäytöstä ollaan huolestuneita sillä sitä pidetään merkinä nuoren pahasta olostai puutteellisesta valvonnasta. Toisaalta alkoholi on suomalaisessa kulttuurissa aikuisuuteen melko olennaisesti kuuluva asia ja nuorten voidaan ajatella alkoholilla tavoittelevan aikuisuutta ja aikuisten valinnanvapautta. Tämä voi hankaloittaa vanhempien suhtautumista nuoren juomiseen. (Fröjd ym. 2009, 21—22.) Yhteiskunnassa vallitseva päihdekulttuuri, perinteet ja vanhempien suhtautuminen päihteisiin, vaikuttavat kaikki nuoren käsityksiin alkoholinkäytöstä (Kekkonen, Kivimäki & Laukkanen 2014).

Nuoren alkoholinkäyttöön vaikuttaa nuoren käsitys siitä miten hänen vanhempansa suhtautuvat hänen alkoholinkäyttönsä. Jos vanhemmat eivät hyväksy nuoren alkoholinkäyttöä, ainoastaan kolmasosa nuorista käyttää alkoholia ja vastaavasti jos vanhemmat hyväksyvät alkoholinkäytön, alkoholia käyttää jopa 80 %. Vanhempien asenteet nuorten alkoholinkäyttöä kohtaan ovat tärkeämpi tekijä kuin vanhemman oma alkoholinkäyttö. (Kinnunen 2011, 91.)

Erityisen merkittävää on se, kuinka vanhemmat suhtautuvat nuoren jäädessä ensimmäistä kertaa kiinni alkoholin juomisesta. Jos vanhemmat suhtautuvat tilanteeseen välinpitämättömästi, ajattelee nuori että juominen alaikäisenä on sallittua eikä siitä seuraa hänelle hankaluuksia. Jos nuori on humalassa aiheuttanut vahinkoa tai sotkenut paikkoja, tulisi hänen kantaa itse vastuu teoistaan ja korjata tai korvata vahingot itse. (Kinnunen 2011, 107.)

Moni nuori kertoo saavansa alkoholia omilta vanhemmiltaan. Alkoholin ostaminen ja välittäminen ala-ikäiselle on kuitenkin rikos, vaikka kyseessä olisivatkin

nuoren omat vanhemmat. Tällainen vanhempien toiminta viestii nuorelle vanhempien välinpitämättömyyttä sekä sitä, että ikärajoilla ja lain noudattamisella ei olisi merkitystä. (Nuorten mielenterveystalo.)

3.4 Päihdevalistus ja käyttöön puuttuminen

A-klinikkasäätiön 12—18-vuotiailla nuorilla vuonna 2011 teettämän kyselytutkimuksen mukaan lähes puolet vastanneista uskoi vanhempien alkoholinkäytöllä olevan vaikutusta nuoren omiin alkoholinkäyttötapoihin myöhemmin aikuisiällä. Toiminnan lisäksi vanhemmat vaikuttavat nuoriin myös puheillaan. 84 % vastanneista koki, että vanhempien tulisi kertoa nuorille faktatietoa alkoholin vaikutuksista. Vain pieni osa vastaajista toivoi vanhempien kertovan heidän omista juomiskokemuksistaan. Tärkeänä pidettiin vanhemman pysymistä aikuisenroolissa ja asialinjalla alkoholista keskusteltaessa. (Takala & Roine 2013, 28.)

Nuoren jatkuvaan tai runsaaseen juomiseen tulisi puuttua hyvin varhaisessa vaiheessa, mutta useasti nuorten alkoholinkäyttöön puututaan liian myöhään tai siihen ei puututa ollenkaan. Nuoren juominen saattaa aiheuttaa vanhemmassa neuvottomuutta ja epäonnistumisen tunnetta. Vanhemmat saattavat kieltää ongelman olemassaolon tai alkaa jopa itse salaamaan nuoren alkoholinkäyttöä. (Mäki-Turja & Koski-Laulaja 2011.)

Niemelä (2015d, 149) korostaa vanhempien ja muun perheen roolia alkoholinkäytön puheeksi otossa. Pääteistä puhuminen voi herättää nuorella tunnekuohuntaa, vastustusta tai jopa kapinointia, jolloin vanhempien on oltava läsnä ja hyväksyttävä tunteet. Nuoren tuntiessa tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi vähenee tämän puolustautuminen ja keskustelusta tulee sujuvampaa ja hedelmällisempää. (Liesilinna, Louhimaa & Mäkilä 2014; Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010). Nuoren kanssa voi keskustella alkoholin konkreettisista vaaroista, mutta tehokkaampaa on korostaa raittiuden hyötyjä juomisen haittojen sijaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010; Kekkonen, Kivimäki & Laukkanen 2014.) Maunun (2016) mukaan nuoret haluavat tietää, mitä aikuisten mielestä elämässä on tärkeää ja tavoittelemisen arvoista, mikä taas vaarallista ja

välttävää. Vanhempien auktoriteettia keskustelussa alkoholista ja sen vaaroista saattaa heikentää vanhemman oma, puheista radikaalisti eroava toiminta (Kinnunen 2011, 97).

Vanhempien tulisi tarjota nuorille keinoja kieltäytyä alkoholista sekä tukea ja vahvistaa nuoren taitoja päihdeettömälle elämäntavalle (Keisu 2006; Nuorten mielenterveystalo). Ryhmäpaineelta alkoholinkäyttöön suojaa parhaiten nuoren luja itsetunto ja vanhempien tehtävä onkin vahvistaa nuoren itsetuntoa (Kinnunen 2011, 102).

Kinnunen (2011, 105—106) kehottaa kaikkia nuorten vanhempia vierailemaan oman paikkakuntansa nuorten viikonloppujen kokoontumispaikoissa nähdäkseen, missä nuoret liikkuvat. Kinnusen mukaan joillakin paikkakunnilla aktiiviset vanhemmat ja nuorten kanssa työskentelevät tahot ennakoivat nuorten perinteisiä juomistilanteita, kuten koulujen päätöspäivää tai kesäloman viimeistä viikonloppua. Alkoholien juomisen tilalle kehitetään muuta, mielenkiintoista ohjelmaa, ja vanhemmat voivat olla mukana järjestelyissä tai liikkua paikoissa, missä nuoret kokoontuvat. Kinnunen ohjeistaa, että lasten kanssa olisi hyvä sopia, mistä ja mihin aikaan heidät haetaan kotiin, jos he lähtevät juhlimaan.

4 EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Ehkäisevä päihdetyö on laaja, monitasoinen käsite, joka Kylmäsen (2005, 9) mukaan usein mielletään lähinnä päihdevalistukseksi. Ehkäisevän päihdetyön tarkoitus on edistää päihdeettömiä elintapoja, vähentää ja ehkäistä päihdehaittoja vaikuttamalla niin riski- kuin suojaaviin tekijöihin sekä hallita päihdeilmiöitä vaikuttamalla ongelmakäytölle altistaviin olosuhteisiin tai kulttuureihin. Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään vaikuttamaan päihdeitä koskeviin tietoihin, asenteisiin, saatavuuteen, hintaan ja käyttötapoihin. (Karlsson ym. 2013, 59; Kylmänen 2005, 9.)

Ehkäisevä päihdetyö käyttää useita erilaisia tapoja vaikuttaa ihmisiin; perinteinen luennoinnin rinnalle ovat tulleet pienryhmäkeskustelut sekä niin kutsutut päihdeputket joissa hyödynnetään myös näytelmän ja draaman keinoja. Vuosisatojen ajan on käytetty hyväksi pelottelua ja yksipuolista luennointia haittoista, nykypäivänä suosioon on noussut vuorovaikutteinen, kuulijat huomioiva ja osallistava toiminta, jossa kuulijat haastetaan pohtimaan kriittisesti omia

mielipiteitään ja asenteitaan päihdekysymyksistä. Tällaisen mallin nähdään toimivan erityisesti nuorilla valmiiksi käsiteltyä tietoa ja varoittelua paremmin. (Maunu 2012.)

Niemelän (2015d, 149—150) mukaan koko ikäryhmälle annettu päihdevalistus lisää nuorten päihdetietoutta, mutta sen ei ole havaittu vähentävän päihteiden käytön aloittamista tai käyttöä verrattuna niihin jotka eivät ole päihdevalistusta saaneet. Sen sijaan Niemelän mukaan vanhemmuutta vahvistavien interventioiden on todettu vähentävän niin nuorten päihteiden käyttöä kuin käyttöä myöhemmällä iällä. Niemelän mielestä päihdevalistuksissa olisi hyvä kertoa nuorille päihdeasioista käytännönläheisesti, esimerkiksi kuinka toimia alkoholimyrkytystilanteessa ja kuinka välttyä tällaisilta tilanteilta. Niemelä (2015d, 149—150) pitää alkoholimyynnin ikärajalvontaa ja hinnankorotuksia tehokkaina keinoina vähentää nuorten alkoholinkäyttöä.

5 TAPAHTUMAN TOTEUTUS

5.1 Tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyön tehtävänä oli kehittää Selvin päin kesään -tapahtuma, jossa tavoitteena on nuorten päihteetön juhlinta, ja tähän pyrittiin vanhempien aktivoimisen keinoin. Samalla pienimuotoisesti pyrimme testaamaan tällaisen tapahtuman toimivuutta Kouvolassa, pidimme kuitenkin pääpainon tapahtuman kehittämisesä.

Koulujenpäättymisviikonlopulle sijoittuvalla Selvin päin kesään -nimisellä tapahtumalla kannustettiin aikuisia, erityisesti murrosikäisten nuorten vanhempia, jalkautumaan nuorten suosimiin juhlintapaikkoihin, kuten rannoille ja puistoihin, ja läsnäolollaan rauhoittamaan mahdollisesti riehakastakin tunnelmaa. Jalkautumisella ja nuorten näkemisellä pyrimme herättämään vanhempia miettimään, tietävätkö he, missä heidän nuorensa viettävät aikaa ja mitä tehdä. Tapahtumalla halusimme ohessa haastaa aikuisia näyttämään nuorille kuinka päihteettäkin voi pitää hauskaa. Aikuisten läsnäolo juhlapaikoilla rauhoittaisi osaltaan tilannetta ja mahdollistaisi aikuisten puuttumisen vaaratilanteisiin, mikä vaikuttaisi suorasti nuorten turvallisuuteen. Kun vanhemmat kiin-

nostuvat nuorten tekemisistä, panostavat päihteettömän hauskanpidon esi-
merkkiin ja mahdollisesti ovat paikanpäällä nuorten juhliessa, vähenee nuor-
ten juominen oletettavasti.

5.2 Suunnitelma ja eteneminen

Marraskuussa 2015 aloitimme opinnäytetyöaiheen etsimisen. Toiveenamme oli toiminnallinen, päihteisiin ja nuoriin liittyvä opinnäytetyö. Lopullisen idean opinnäytetyömme aiheeksi saimme Motiimilta ja EHYT ry:ltä. Motiimista yhteistyössä kanssamme toimi ehkäisevä päihdetyöntekijä Laura Sillanpää ja hänen kollegansa Heli Mannila. Ehkäisevä päihdetyö Ehyt ry:stä yhteistyössä kanssamme toimi aluekoordinaattori Heli Vaija.

Motiimi ja EHYT ry olivat edeltävänä keväänä organisoineet samankaltaista tapahtumaa, mutta pienimuotoisempana. Motiimin ja EHYT ry:n toiveena oli levittää tietoutta tapahtumasta mahdollisimman laajasti ja sitä kautta saada edellisvuotta enemmän osallistujia.

Joulukuussa 2015 pidimme ideaseminaarin, jossa esittelimme tuoretta aihettamme ja meille nimettiin ohjaava opettaja. Alkuperäisenä aikataulusuunnitelmanamme oli saada opinnäytetyön teoriaosuus kerättyä ja käsiteltyä kesäkuuhun 2016 mennessä ja kesän aikana kasata tapahtumapäivältä saadut palautteet yhteen. Alkuperäisenä tarkoituksenamme oli esittää työ päättöseminaarissa heti palattuamme kouluun alkusyksystä.

Tammikuussa 2016 tapasimme Motiimin ja Ehyt ry:n yhteyshenkilöidemme kanssa ja kävimme tarkemmin läpi, mitä he olivat edellisenä vuonna tapahtuman eteen tehneet ja miten me nyt lähtisimme etenemään tapahtuman suunnittelussa. Pohdimme erityisesti, miten ja kenelle mainostaa tapahtumaa. Tapaamisessa päädyimme lähestymään vanhempainyhdistysten kautta nuorten vanhempia sekä erilaisia yhdistyksiä ja järjestöjä. Saimme toimeksiantajaltamme Kouvolan järjestövastaavan yhteystiedot ja olimme häneen yhteydessä sähköpostitse. Kävimme tapaamisessa myös läpi, mitkä ovat nuorten suosimia juhlintapaikkoja Kouvolan alueella. Tapaamisessa nousi lisäksi esiin kysymys siitä, mikä on poliisin kokemus koulujenpäättymisviikonlopuista ja yleisestikin nuorten alkoholinkäytöstä Kouvolassa. Laitoimme sähköpostilla Kouvolan

poliisilaitoksen vanhemmalle konstaapelille Mikko Kvistille haastattelupyynnön. Poliisiammattikorkeakoulun arkistoista pyysimme lisäksi tilastoa poliisin kohtaamista päihtyneistä nuorista koulujenpäättymisviikonlopulta. Selvittääksemme, onko saamamme lista nuorten suosimista juhlapaikoista ajantasainen, lähestyimme sähköpostitse myös Kouvolan alueen nuorisotilojen nuorisotyöntekijöitä, koska ajattelimme heillä olevan tuoretta tietoa nuorten toiminnasta.

Helmikuussa saimme listan kaikista Kouvolan alueen järjestöistä ja yhdistyksistä. Tämän listan pohjalta valikoimme mielestämme sopivia kohteita joita lähestyä tapahtumaa mainostaaksemme. Olimme yhteydessä sähköpostitse Kouvolan alueen vanhempainyhdistyksiin, mutta vähäisten vastausten takia päätimme hylätä vanhempainyhdistykset toimimattomana vaihtoehtona. Päädymme siihen, että yritämme tavoittaa nuorten vanhempia Kouvolan alueen koulujen rehtoreiden kautta.

Maaliskuussa 2016 tapasimme toimeksiantajat ja kävimme läpi mitä olimme saaneet siihen mennessä aikaiseksi ja millaista mainostustapaa olimme suunnitelleet. Toimeksiantajalta saimme muokattavaksi mallipohjan edellisvuoden kirjeestä jolla tapahtumaa oli mainostettu. Pohdimme lisäksi mahdollisia ongelmia, joita voisimme tapahtuman järjestämisessä kohdata. Suurimmaksi riskiksi nousi yksimielisesti se, että emme saisi houkutelua osallistujia tai, että nuoret saisivat tietää tapahtumasta ja vaihtaisivat juhlintapaikkaa. Yritimme saada mainoksen tapahtumasta myös Kouvolan järjestöuutiskirjeeseen, mutta emme tavoittaneet vastuussa olevaa henkilöä. Maaliskuussa tapasimme myös opinnäytetyömme ohjaavan opettajan ja saimme hyviä vinkkejä teorialähteiden etsimiseen. Kansainvälisten, englanninkielisten lähteiden ongelmana oli artikkeleiden maksullisuus tai julkaisu sivustolla, johon olisimme tarvinneet sisäänkirjautumisoikeudet.

Huhtikuussa 2016 pidimme suunnitteluseminaarin, jossa esittelimme työn etenemistä, keräämäämme teoriaa ja saimme hyviä neuvoja miten jatkaa tapahtuman työstämistä. Huhtikuun loppupuolella lähetimme suunnittelemamme mainoskirjeen sähköpostitse rehtoreille ja valitsemillemme yhdistyksille. Olimme jo aiemmin keväällä luoneet Facebook-yhteisöpalveluun tapahtumasivun, jota olimme muotoilleet ulkoisesti houkuttelevaksi. Toukokuun alussa muutimme aiemmin salattuna olleen tapahtumasivun julkiseksi, kaikkien löydettävissä olevaksi.

Toukokuun alussa tapasimme jälleen toimeksiantajamme ja kävimme läpi lähestymiämme yhdistyksiä ja heiltä saamiamme vastauksia. Sovimme tapahtumapäivän työnjakoa, ketkä meistä jalkautuisivat mihinkin kohteeseen havainnoimaan osallistuvien aikuisten ja nuorten määrää. Toukokuun lopulla lähetimme jalkautumaan lähteille Motiimin ja Ehyt ry:n työntekijöille käyntipalautelomakkeen (liite 4) sekä ohjeistuksen sen täyttöön (liite 3).

Tapahtumapäivänä kiersimme katsomassa juhlapaikkoja ja kirjasimme ylös havaintojamme illasta. 7.6.2016 kokoonnuimme toimeksiantajien kanssa käymään läpi tapahtumapäivän tuloksia. Elokuun 2016 lopulla pidimme ohjauskeskustelun ohjaavan opettajamme kanssa. Ajankäytöllisten ongelmien takia päädyimme opettajan kanssa yhteisymmärryksessä siirtämään opinnäytetyömme päättöesityksen joulukuulle.

Vanhempi konstaapeli Kvistin pyynnöstä lähetimme hänen haastattelunsa pohjalta kokoamamme tekstin hänelle tarkastettavaksi syksyn 2016 aikana. Loppuvuoden 2016 kokosimme ja työstimme keräämäämme aineistoa.

Rahoitusta opinnäytetyöllämme ei ollut. Hyödynsimme paljon sähköpostia, jolloin vältyimme tulostamiseen liittyviltä kuluilta. Käyntipalautelomakkeet tapahtumailtaa varten tulostimme itsellemme koulussa ja lähetimme pohjan sähköpostitse toimeksiantajillemme, jotka hoitivat omien lomakkeidensa tulostamisen. Varsinaisia kuluja meille aiheutui ainoastaan polttoainekuluista, koska kiersimme päättäjäsillan juhlapaikkoja autolla. Kilometrejä meille illan aikana kertyikin noin 220. Kuluneita työtunteja emme pysty arvioimaan; opinnäytetyön työstämisessä ideasta lopulliseen versioon kului yli vuosi. Teoriaosuuden keräämisen ohella eniten aikaamme kului yhteystietojen keräämiseen sekä sähköpostiviestintään eri toimijoiden kanssa.

5.3 Tapahtuman organisointi

5.3.1 Taustatiedon keruu Kouvolan nuorista

Lähestyimme sähköpostitse Kouvolan eri alueiden nuorisotilojen nuorisotyöntekijöitä selvittääksemme, missä nuoret juovat alkoholia. Lähetimme sähköpostilla listan jo tiedossamme olevista paikoista ja tiedustelimme, olisiko heillä tietoa muista, vähemmän tunnetuista nuorten kokoontumispaikoista.

Kävimme 13.2.2016 Kouvolan pääpoliisiasemalla haastattelemassa vanhempaa konstaapeli Mikko Kvistiä. Kyselimme nuorten päihteidenkäytöstä Kouvolassa, erityisesti koulujenpäättymisviikonloppuna.

Olimme alkuvuodesta 2016 sähköpostilla yhteydessä Poliisiammattikorkeakoulun ylläpitämään tilastokeskukseen. Pyysimme tilastoa vuosien 2010—2015 koulujenpäättymisviikonlopuilta tehdyistä lastensuojeluilmoituksista Kouvolassa ja Kymenlaaksossa, sekä päihtyneenä olleista henkilöistä.

5.3.2 Mainostus

Tarkoituksenamme oli saavuttaa mainostuksella mahdollisimman laaja näkyvyys tapahtumalle. Kohderyhmänä näimme nuorten vanhemmat ja muut nuorten hyvinvoinnista kiinnostuneet, aktiiviset aikuiset. Mainostimme tapahtumaa useita eri kanavia pitkin.

5.3.2.1 Yhdistykset ja järjestöt

Lähestyimme sähköpostitse Kouvolan kaupungin järjestövastaavaa 16.2.2016 ja saimme häneltä listauksen Kouvolan alueen aktiivista järjestöistä. Listaus piti sisällään 570 yhdistystä, joista valikoimme mielestämme varteenotettavimmat. Valitsemamme yhdistykset olivat erilaisia urheiluseuroja, Lions Clubeja, kuoroja, partioita, Martta-ryhmiä sekä eri sairauksiin liittyviä järjestöjä. Uskoimme näiden yhdistysten jäsenten olevan aktiivisia tekijöitä ja todennäköisesti kiinnostuvan tapahtumasta.

Meidän tuli itse etsiä yhdistysten yhteystiedot. Lähetimme lopulta 131 yhdistykselle sähköpostiviestin, jossa kerroimme lyhyesti opinnäytetyöstämme ja esittelimme tapahtumaa sekä toivoimme osallistumista tapahtumaan jakamalla tietoa tapahtumasta jäsenille ja mahdollisten lapsijäsenten vanhemmille.

Lähetimme myöhemmin myös toisen sähköpostiviestin muistuttaaksemme tapahtumasta. Muutamien tietoomme tulleiden väärinkäsitysten vuoksi tässä viestissä myös täsmensimme, ettei osallistuminen edellytä koko yhdistyksen osallistumista tai järjestettyä toimintaa.

5.3.2.2 Vanhempainyhdistykset ja Wilma

Aluksi päätimme lähestyä Kouvolan alueen vanhempainyhdistyksiä tarkoituksenamme heidän kautta levittää tietoutta tapahtumasta nuorten vanhemmille esimerkiksi vanhempainilloissa. Helmikuussa 2016 olimme yhteydessä myös eri koulujen rehtoreihin tiedustellaksemme heidän kautta ajantasaisia yhteystietoja vanhempainyhdistyksiin. Muutamat rehtorit tarjoutuivat itse välittämään tietoa tapahtumasta vanhemmille, joten päätimme lähestyä Kouvolan koulujen rehtoreja tavoitteena saada heidät lähettämään infokirjeemme Wilmassa oppilaiden vanhemmille. Wilma on internetpalvelin, jossa nuoren huoltajat voivat esimerkiksi tarkistaa nuoren lukujärjestyksen tai poissaolot sekä viestiä opettajan kanssa tai lukea tiedotteita koulun tapahtumista. Myös nuoret itse voivat vastaavasti käyttää Wilmaa. (Wilman pikaohje huoltajille.)

Lähetimme Kouvolan alueella kaikkiaan 23 koulun rehtoreille sähköpostiviestin (liite 1), jossa kerroimme opinnäytetyöstämme ja toivoimme osallistumista lähettämällä Wilman kautta vanhemmille tapahtuman infokirjeen (liite 2). Näihin 23 kouluun lukeutui yläkouluja, lukioita ja ammattioppilaitoksia.

5.3.2.3 Sosiaalinen media

Sosiaalisessa mediassa keskityimme Facebook-yhteisöpalveluun. Facebookissa loimme tapahtumasivun (Selvin päin kesään 2016a), jossa kerroimme tapahtuman olevan osa opinnäytetyötämme ja selitimme hieman taustoja työlle. Liitimme infoon linkin valtakunnalliselle Selvin päin kesään -sivustolle, joka kannustaa terveisiin ja päihteettömiin elämäntapoihin ja kampanjoi herättääkseen vanhemmat pohtimaan omaa esimerkkiään ja keinoja välittää päihteettömän juhinnan mallia nuorille. (Selvin päin kesään 2016b.)

Kevään aikana jaoimme tapahtumasivulla ajankohtaisia, nuorten päihteidenkäyttöön liittyviä uutisia ja artikkeleita. Tapahtuman ajankohdan lähentyessä aktivoimme enemmän muistuttelemaan lähestyvistä tapahtumista ja tarkensimme ohjeistuksia. Tapahtumasivua mainostimme Facebookissa omilla käyttäjätunnuksillamme sekä jaoimme sen Opiskelijan Kymenlaakso -ryhmään ja toimeksiantajamme jakoivat sen heidän tutuilleen. Tapahtuman jakamiseen Facebook-palvelussa osallistui myös Nuorten Kouvola -sivu.

5.3.2.4 Lehdet ja radio

Tehdessämme mainostuksen työjakoa toimeksiantajiemme kanssa sovimme, että he vastaavat tapahtuman ilmoittamisesta sanomalehtiin. Kouvolan Sanomat teki tapahtumasta artikkelin lehteen, jossa kerrottiin tapahtumasta ja haastateltiin nuoria siitä miten he kokevat tällaisen tapahtuman. Artikkelissa listattiin kaikki tiedossa olleet juhlintapaikat. Artikkelista oli lisäksi luettavissa lyhennetty internet-versio, jonka Kouvolan Sanomat jakoi Facebook-sivuillaan. (Tenovirta 2016.) Lisäksi Kouvolan paikallislehti teki aiheesta artikkelin. Ylen radiokanava Radio Suomi Kotka haastatteli EHYT ry:n Heli Vaijaa tapahtumasta (Radio Suomi Kotka 2016).

5.4 Tapahtumapäivä

Koulujen päättymisviikonlopun lauantaina 4.6.2016 muistutimme Facebook-tapahtumasivulla mitkä olivat nuorten suosimia paikkoja ja ohjeistimme miten toimia tappelun tai huonokuntoisen nuoren kohdatessa.

Kiersimme illan aikana autolla läpi meille ennalta sovitut kohteet. Kohteissa ollessamme havainnoimme ja arvioimme paikallaolijoiden määrää, ikää ja mahdollista päihtymystilaa sekä tunnelmaa kokonaisuutena. Julkaisimme Facebook-tapahtumassa seuraavana päivänä kyselyn, jossa kysyimme missä osallistujat olivat käyneet.

6 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli tuotteistaa Selvin päin kesään -tapahtuma. Tarkoituksena oli myös testata Selvin päin kesään -tapahtuman onnistumista ja toimivuutta Kouvolassa. Vaikka osallistujamäärä jäi pieneksi, sai se silti edellisvuoteen, ensimmäiseen vastaavaan tapahtumaan verrattuna paremmin näkyvyyttä. Tapahtumalla haluttiin myös haastaa aikuisia näyttämään nuorille päihteettömän hauskanpidon esimerkkiä. Tämän tavoitteen toteutumisen arviointi on kuitenkin mahdotonta. Työn laajempina tavoitteena oli vähen-

tää nuorten alkoholinkäyttöä saamalla vanhemmat kiinnostumaan nuorten tekemisistä ja saamalla vanhemmat panostamaan päihteettömän hauskanpidon esimerkkiin muinakin ajankohtina kuin vain koulujenpäättymisviikonloppuna. Teoriatiedon valossa näin pitäisi tapahtua, mutta käytännössä asiaa on mahdotonta arvioida. Emme pysty arvioimaan, ovatko Kouvolan alueen vanhemmat kiinnostuneet nuorten tekemisistä aiempaa enemmän tai ovatko he näytäneet päihteetöntä esimerkkiä.

Yhtenä tavoitteenamme oli, että aikuisten läsnäolo juhlapaikoilla rauhoittaisi tilannetta ja mahdollistaisi aikuisten puuttumisen vaaratilanteisiin mikä vaikuttaen suorasti nuorten turvallisuuteen.

Nuorisotyöntekijöiltä ja haastattelemalla poliisia pyrimme saamaan ajantasaista, kokemuspohjaista tietoa nuorten alkoholikäytöstä Kouvolassa. Kuitenkin nuorisotyöntekijöiltä saamiemme vastausten määrä suhteessa lähetettyihin viesteihin oli hyvin vähäinen, eikä vastauksista ilmennyt juurikaan uutta tietoa.

Sen sijaan tavatessamme vanhemman konstaapeli Mikko Kvistin saimme hyödyllistä käytännön tietoa nuorten päihteiden käytöstä Kouvolassa. Kvistin mukaan nuoret näyttävät viettävän koulujenpäättymistä jo edeltävänä viikonloppuna, sillä virallisena päättäjäisviikonloppuna on monilla sukulaisten ylioppilas- ja valmistumisjuhlia. Kouvolassa ei koulujenpäättymisviikonloppuna ole tyypillisesti kiertävien poliisipartioiden resurssinostoja, yksi partio enemmän tarpeen vaatiessa. Alkoholien välittäminen ei juurikaan näy katukuvassa, se tehdään Kvistin mukaan nykyään salassa ja siististi. Keskustellessamme tilastoista, Kvist kyseenalaisti anonyymikyselyjen tulosten oikeellisuuden: salataanko vai liioitellaanko vastauksissa. Kvistin mielestä tytöt juovat nykyään tiettävästi enemmän kuin pojat. Kvist kokee nuorten raittiuden olevan kuitenkin yleistymässä ja yhä useampi nuori on niin sanottu streittari eli kieltäytyy kaikista päihteistä, alkoholin ja huumeiden lisäksi myös tupakasta ja nuuskasta.

Kouvolassa poliisin tietoon tulevia isompia kotibileitä on keskimäärin 5—10 vuodessa. Nuoria kohtaa kuitenkin satunnaisesti ympäri vuotta esimerkiksi Mielakassa, muttei kuitenkaan joka viikonloppu. (Kvist 2016.) Kvist muistuttaa, että alaikäisenä päihtyneenä olo ei ole rikos, mutta alkoholin hallussapito on, jos nuori on täyttänyt 15 vuotta eli on rikosoikeudellisesti vastuussa. Poliisin tuodessa päihtynyttä nuorta kotiin vanhempien oikeanlainen suhtautuminen

tilanteeseen on erityisen tärkeää jatkoon kannalta. Poliisin päihtyneistä nuorista tekemien lastensuojeluilmoitusten määrä on laskenut vuosien 2012 ja 2013 välillä viidesosaan ja jatkanut matalalla tasolla. (Kvist 2016.) Poliisiarkistosta saamiemme tilastotietoja emme lopulta pystyneet hyödyntämään opin- näytetyössämme, sillä niiden luotettavuutta heikensi merkittävästi se, että ti- lasto kattaa myös täysi-ikäiset päihtyneenä tavatut henkilöt.

Yhdistysten ja järjestöjen yhteystietojen keruu internetistä vaati runsaasti ai- kaa ja työpanosta, sillä osasta yhdistyksiä tai järjestöjä oli haasteellista löytää minkäänlaisia tietoja; internetsivut eivät olleet ajantasaiset tai niitä ei ollut. Vanhempainyhdistyksien yhteystietojen löytäminen internetistä oli haastavaa; yhteystiedot olivat joko puutteellisia tai vanhempainyhdistys ollut epäaktiivi- sena jo pidemmän aikaa. Samoin rehtoreiden vastauksista kävi ilmi, että useimmat vanhempainyhdistykset eivät ole olleet aktiivisia viime vuosina, mutta muutamat rehtorit tarjoutuivat itse välittämään tietoa tapahtumasta van- hemmille. Lähestyimme lopulta 23:a Kouvolan alueen koulun rehtoria, joista vain neljä vastasi meille ja lupautui välittämään infokirjeemme eteenpäin.

Lähetettyämme ensimmäisen infokirjeen tapahtumasta sähköpostitse yhdis- tyksille ja järjestöille tuli tietoomme muutamia väärinkäsityksiä tapahtumaan osallistumisesta. Tämän vuoksi lähetimme myöhemmin myös toisen sähkö- postiviestin muistuttaaksemme tapahtumasta, mutta myös oikaistaksemme näitä mahdollisia väärinkäsityksiä; viestissä täsmensimme, ettei tapahtumaan osallistuminen edellytä koko yhdistyksen osallistumista tai järjestettyä toimin- taa vaan jokainen voi osallistua tavalla, jonka katsoo sopivaksi. Saamiemme vastausten määrä oli 131 lähetettyyn sähköpostiviestiin nähden marginaali- nen. Kolmelta yhdistykseltä saimme myönteisen vastauksen, jossa he lupasi- vat jakaa tietoa tapahtumasta ja yhdestä yhdistyksestä kohteliaasti kieltäydyt- tiin osallistumasta.

Lähetimme sähköpostit Kymenlaakson ammattikorkeakoulun henkilökohtai- sista sähköpostiosoitteistamme. Riskinä oli, että monilla vastaanottajilla tällai- sesta osoitteesta tuleva viesti voi ohjautua suoraan roskakoriin tai roskapos- tiksi. Pohdimme, että mikäli olisimme lähettäneet sähköpostit esimerkiksi Kou- volan kaupungin sähköpostiosoitteesta, olisi vastausten määrä saattanut olla suurempi. Jatkossa voisi markkinoinnissa olla eduksi jos sähköpostit lähetet-

täisiin Kouvolan kaupungin osoitteista, tai erikseen tapahtumalle luodusta kaupungin sähköpostiosoitteesta. Uskomme, että tällöin ainakin kouluilla voitaisi reagoida herkemmin viestiin ja viestin ei pitäisi siirtyä suoraan roskakoriin.

Mietimme myös onko sähköposti paras tapa lähestyä mahdollisia osallistujia? Tapahtumaa järjestävän tahon osallistuminen kouluilla esimerkiksi vanhempainiltaan voisi toimia tehokkaana tapana viedä tietoa tapahtumasta eteenpäin. Tällaisessa toimintamallissa tulee kuitenkin eteen monia käytännön haasteita; käytettävissä oleva aika ja se järjestetäänkö vanhempainillat jo syyslukukaudella, jolloin tieto tapahtumasta kerkeää unohtua ennen varsinaista tapahtuma-ajankohtaa. Tapahtumaa järjestävän tahon pääsy kertomaan tapahtumasta esimerkiksi opettajainkokoukseen tai eri koulujen rehtorien kokoontuessa olisi myös tehokasta tiedottamista, tällöin ihmisten olisi vaikeampi ohittaa tietoa. Tapahtumasta kertominen paikan päällä yhdistyksille tai seuroille on haasteellisempaa, yhdistyksiä on huomattavasti suurempi määrä ja jokaisesta olisi selvitettävä, milloin heillä on kokouksia tai muuten kaikki jäsenet paikalla. Yhden tai muutaman ihmisen järjestäessä tapahtumaa markkinointikäyntien aikatauluttaminen olisi mielestämme haastavaa ja vaatisi täysituntista panostusta eikä välttämättä onnistuisi muun työn ohella.

Mainostamalla tapahtumaa niin internetissä, radiossa kuin lehdissäkin sai tapahtuma laajasti näkyvyyttä. Erityisesti hyödyksi koimme olleen toimeksiantajiemme laajat verkostokontaktit aktiivisista toimijoista Kouvolan alueella.

Kuitenkin osassa kouluista kirje laitettiin Wilmaan niin, että myös oppilaat näkivät sen vanhempien lisäksi. Kun huomioidaan, että listaus juhlintapaikoista löytyi niin paperilehdistä, joidenkin koulujen Wilmasta kuin myös useammasta paikasta netistä, on melko todennäköistä olettaa nuorten kuulleen tapahtumasta ja vaihtaneen juhlapaikkaansa joko sisätiloihin tai muutoin tuntemattomiin kohteisiin. Mielestämme jatkossa voisi miettiä, onko juhlapaikkalistauksen julkaiseminen näyttävästi tarpeenmukaista, vai olisiko parempi sisällyttää listaus vain vanhemmille päätyvään materiaaliaan kuten vain vanhemmille osoitettuun Wilma-viestiin tai suljettuun Facebook-tapahtumaan tai -ryhmään.

Illan aikana Kouvolan Sanomat uutisoi nettisivuillaan illan sujuneen nuorten osalta ilman vakavia seurauksia. Artikkelissa haastateltiin poliisia joka kommentoi alkuillan olleen keskimääräistä vilkkaampi, mutta ettei vakavia tilanteita ollut toistaiseksi sattunut. (Puhakka 2016.)

Tapahtumapäivänä, koulujenpäättymispäivänä 4.6.2016 Facebook-tapahtumasivulla osallistuviksi ilmoittautuneita oli 55, tapahtumasta kiinnostuneita oli 38. Kutsuttuja henkilöitä oli yli 500. Illan aikana useat osallistuneet jakoivat tapahtumassa havaintojaan eri paikoista osoittaen näin aktiivisuutta ja kiinnostusta tapahtumaa kohtaan. Seuraavana päivänä julkaisimme vielä kyselyn, jolla halusimme selvittää, millä Kouvolan alueilla osallistujat olivat aktivoituneet. Itsensä osallistuviksi ilmoittaneiden määrään nähden saimme jälleen vain vähän vastauksia. Kuusankoskella ilmoitti käyneensä neljä henkilöä, Valkealassa kolme, Voikkaalla kaksi, Kouvossa sekä Koriolla vain yksi. Lisäksi yksi oli ilmoittanut osallistuneensa Kouvolan ulkopuolella.

Osallistuneiden aikuisten määrän arvioiminen on hyvin hankalaa, emmekä pystyneet saamaan luotettavaa, laadukasta tietoa siitä kuinka hyvin markkinointi tavoitti kohderyhmän. Emme pystyneet olemaan koko iltaa vain yhdessä paikassa, jolloin olisimme pystyneet laskemaan kaikki paikalla käyneet aikuiset. On mahdollista, että vaikka paikalla käydessämme emme ole tavanneet ainuttakaan aikuista, on juuri ennen saapumistamme tai heti poistuttuamme paikalla ollutkin tapahtumaan osallistuvia aikuisia. Osallistuneiden määrän arvioimista myös epätietoisuus siitä, osallistuivatko jotkin tahot mainostukseen vaikeivat vastanneet sähköpostiviesteihimme.

Esimerkiksi Facebook-tapahtuman perusteella tulimme siihen tulokseen, että tällaisesta tapahtumasta kiinnostuneita aikuisia Kouvosta kyllä löytyy, mutta käytännön toimet voivat jäädä vähäisiksi monien eri syiden takia. Tähän vaikuttanee varmasti säätila, kynnyksien lähteä yksin sekä samaan ajankohtaan osuvat valmistujaisjuhlat.

Sää oli koulujen tapahtumapäivänä päättymisviikonloppuna kylmä ja pilvinen. Uskomme tämän vaikuttaneen niin nuorten, kuin aikuistenkin suunnitelmiin sekä uloslähtemiseen. Tiesimme jo tapahtumaa suunnitellessamme sään olevan riskitekijä, sillä se vaikuttaa suoraan osallistujien sekä juhlivien nuorten määrään. Uskomme, että tapahtuma olisi saanut enemmän aikuisia liikkeelle, mikäli sää olisi ollut suotuisampi. Samoin nuorista olisi voinut tulla enemmän havaintoja, mikäli sää olisi ollut aurinkoisempi tai lämpimämpi.

Kokonaisuudessaan omien ja toimeksiantajiemme puolesta osallistuneiden havaintojen perusteella koulujenpäättymisiltaa kuvailisimme rauhalliseksi. Illan

aikana kohtasimme vain harvoja nuoria tai aikuisia (liite 5) ja tunnelma illan aikana oli pääasiassa rauhallinen.

Vain yhdessä kiertämässämme kohteessa tunnelma oli rauhaton. Paikalla oli satakunta nuorta ja paikalle saapui jatkuvasti lisää nuoria. Monien nuorten käytös vaikutti päihtyneeltä, mutta asiasta emme voi olla varmoja. On mahdollista, että nuoret ikään kuin esittävät päihtyneempää kuin ovatkaan. Nuorten käytös voi aikuisiin verrattuna olla myös selvin päin riehakkaampaa. Hätäkeskukseen ilmoitimme huonossa kunnossa olevasta nuoresta sekä havaitsemastamme mahdollisesta tieliikenteen vaarantamisesta ja rattijuopumuksesta.

Kouvolan Sanomat uutisoi seuraavana päivänä tapahtumasta illan sujuneen Kaakkois-Suomen poliisin tilannekeskuksen mukaan tavanomaiseen tapaan (Pesu 2016). Toimeksiantajamme Motiimista tiedotti meille viikonlopun jälkeen, että lauantaina 4.6.2016 oli tehty 12 lastensuojeluilmoitusta humalaisista nuorista.

Opimme tämän opinnäytetyön aikana paljon uutta tapahtuman järjestämisestä sekä siitä, minkälaisia erilaisia vaiheita siihen kuuluu ja miten paljon erilaisia tekijöitä on huomioitava toimivan tapahtuman järjestämiseksi. Huomasimme myös, kuinka paljon kommunikaation sujuvuus järjestelyyn osallistuvien kesken vaikuttaa tapahtuman järjestämiseen. Ajankäytön koimme haasteellisena läpi opinnäytetyöprosessin. Tämä opinnäytetyö realisoi sitä, kuinka monet muuttujat vaikuttavat aikataulutukseen.

Kehitimme tämän opinnäytetyön aikana mallin Selvin Päin Kesään -tapahtumalle sekä kokosimme valmiin listan potentiaalisista yhdistyksistä ja heidän ajantasaisista yhteystiedoistaan hyödynnettäväksi seuraavina vuosina sekä päivitimme infokirjeen, jota voi pienin muokkauksin käyttää myös tulevinä vuosina. Saamiamme tuloksia voivat Motiimi ja EHYT ry hyödyntää suunnitelluun jatkossa vastaavanlaista tapahtumaa.

6.1 Kehitysmahdollisuudet ja jatkotutkimusaiheet

Kuten jo aiemmin mainitsimme, nyt jälkikäteen mietittynä lähestyisimme kouluja, yhdistyksiä ja järjestöjä eri tavalla. Emme myöskään laittaisi listausta juhlapaikoista julkiseksi. Osallistuneiden määrän selvittämiseksi olisimme voineet

keksiä paremman keinon kuin satunnainen paikalla havainnoimassa käyminen, mutta se toki ei ollut ensisijainen tehtävämme tässä opinnäytetyössä.

Tulevaisuudessa tapahtuman järjestämisessä olisi mielestämme panostettava mainostuksessa siihen, etteivät nuoret saisi tietää tapahtumasta eivätkä varsinkaan paikoista, joihin aikuisia oltaisiin ohjaamassa. Itse näemme tilanteen niin, että nuoret vaihtavat paikkaa, jos saavat kuulla aikuisten olevan mahdollisesti tulossa juhlapaikalle. Koimme myös haastavana tekijänä vanhempien ja aikuisten tavoittamisen ja innostamisen. Uskomme kuitenkin, että kiinnostusta vastaavalle tapahtumalle olisi.

Mietimme myös vaihtoehtoa, jossa koulujenpäättymispäivälle olisi koko illaksi järjestetty jokin päihteetön, yhteinen tapahtuma, jonka avulla kerättäisiin nuoria ja aikuisia paikalle. Samalla yhdistyisi myös kampanjan tavoite nuorten ja aikuisten päihteettömästä, valvotusta hauskanpidosta.

Jos tapahtumaa järjestetään jatkossakin, voisi sen vaikuttavuutta nuorten alkoholin käyttöön koulujenpäättymisviikonloppuna selvittää esimerkiksi kyselytutkimuksella. Myös vanhempien osallistumista olisi hyvä selvittää, ja markkinoinnin kannalta edullista olisi selvittää etukäteen, millaisilla keinoin vanhemmat itse kokevat, että he innostuisivat lähtemään nuorten pariin. Tapahtumalle voisi suunnitella myös visuaalisesti houkuttelevan mainoksen.

LÄHTEET

Aalto, M. 2015. Alkoholihaitat. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 13.

Alkoholilaki 8.12.1994/1143.

Asenteet alkoholia kohtaan. 2016. Research-Insight Finland. Saatavissa: <https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00371/ab93021a-3084-4c5a-bc4e-952cc1e8f5b0.pdf> [viitattu 24.11.2016].

EHYT ry. Mitä teemme. Saatavissa: <http://www.ehyt.fi/fi/mita-me-teemme> [viitattu 2.11.2016].

Fröjd, S., Kaltiala-Heino, R., Ranta, K., von der Pahlen, B. & Marttunen, M. 2009. NUORTEN AHDISTUNEISUUS JA PÄIHTEIDEN KÄYTTÖ - Tietoa vanhemmille ja nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Saatavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80114/4f346481-ad88-43d7-8320-c5ddbfc057c1.pdf?sequence=1> [viitattu 24.11.2016].

George, S. 2016. Nuorten päihteiden käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/104560> [viitattu 15.8.2016].

Jokelainen, K. & Alho, H. 2015. Nuoren alkoholimyrkytys. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 173.

Karjalainen, K.-M., Nurmi-Lüthie, I., Karjalainen, K. & Lüthie, P. 2013. Alkoholi usein osallisena päivystykseen tulevien nuorten tapaturmissa. Suomen Lääkärilehti 10/2013, 731—736. Saatavissa: <http://www.terveysportti.fi>. [viitattu 19.10.2016].

Karlsson, T., Kotovirta, E., Tigerstedt, C. & (toim.) Warpenius, K. 2013. Alkoholi Suomessa – kulutus, haitat ja politiikkatoimet. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Keisu, L. 2006. Vanhempien kiintymyksen ja huolenpidon yhteys 15-vuotiaan nuoren alkoholinkäyttöön. Terveyskasvatuksen Pro Gradu -tutkielma. Terveystieteiden laitos. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa:

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/12284/URN_NBN_fi_jyu2006521.pdf?sequence=1) [viitattu 21.7.2016].

Kekkonen, V., Kivimäki, P. & Laukkanen, E. 2014. Vaikuttaako alkoholi nuorten aivojen kehitykseen? Suomen lääkärilehti 8/2014, 549—554. Saatavissa: <http://docplayer.fi/9749873-Vaikuttaako-alkoholi-nuorten-aivojen-kehitykseen.html>) [viitattu 26.9.2016].

Kiianmaa, K. 2015. Alkoholin vaikutukset elimistön aineenvaihduntaan. Teoksessa *Alkoholiriippuvuus*, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 24.

Kiianmaa, K. 2015. Humalan ilmeneminen. Teoksessa *Alkoholiriippuvuus*, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 26—27.

Kinnunen, J. M., Pere, L., Lindfors, P., Ollila, H. & Rimpelä, A. 2015. Nuorten terveystapatutkimus 2015. Nuorten tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttö 1977—2015. Saatavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126379/URN_ISBN_978-952-00-3592-1.pdf?sequence=1 [viitattu 15.11.2016].

Kinnunen, S. 2011. *Murrosikäinen perheessä*. Vantaa: Hansaprint Oy, 91—107.

Kouluterveyskysely. 2013a. *Kymenlaakso. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos*. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-alueittain/etela-suomi/kymenlaakso> [viitattu 22.8.2016].

Kouluterveyskysely. 2013b. *Vanhemmat eivät tiedä aina viikonloppuiltojen viettopaikkaa (2000—2013)*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-aiheittain/elinolot-ja-sosiaaliset-ongelmat> [viitattu 23.10.2016].

Kouluterveyskysely. 2015. *Kouluterveyskysely. Kotiin, vanhempiin ja ystäviin liittyvät taulukot vuosilta 2000/2001—2015*. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-aiheittain/elinolot-ja-sosiaaliset-ongelmat> [viitattu 23.10.2016].

Kvist, M. 2016. Vanhempi konstaapeli. Haastattelu 13.2.2016. Kouvola: Kaakois-Suomen poliisilaitos.

Kylmänen, P. 2005. Kun kaikki muutkin... Nuorten ehkäisevä päihdetyö. Helsinki: Tammi.

Latvala, A. 2015. Alkoholin käytön aloittaminen -perimän ja ympäristön vaikutus. Teoksessa Alkoholi-riippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiiänmaa, K. & Lindroos, L., 34—35

Liesilinna, E., Louhimaa, T. & Mäkilä, P. 2014. Kuuntele mua! Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Saatavissa: http://www.ehyt.fi/sites/default/files/ehyt_kuuntele-muavihkonen_3_sivut.pdf [viitattu 20.5.2016]

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2010. Suositukset nuorten päihteiden käytön ehkäisylle. Saatavissa: <http://www.mll.fi/@Bin/13178950/Suosituksset+nuorten+p%C3%A4ihteiden+k%C3%A4yt%C3%B6+ehk%C3%A4isylle.pdf> [viitattu 25.4.2016].

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetti. 2010. Alkoholin terveysvaikutukset. Saatavissa: <http://www.mll.fi/nuortennetti/paihteet/alkoholi/terveysvaikutukset/> [viitattu 22.9.2016].

Maunu, A. 2012. Ryyppäämällä ryhmäksi? Ehkäisevän päihdetyön karttalehtiä nuorten ja nuorten aikuisten juomiskulttuureihin. Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry. Saatavissa: http://www.ehyt.fi/sites/default/files/ryyppaamalla_ryhmaksi_virallinen.pdf [viitattu 25.5.2016].

Maunu, A. 2016. Miksi nuoret juovat ja kuinka siihen vaikutetaan? Terveystoimittaja-lehti 1/2016, 22—23 .

Maunu, A. & Simonen, J. 2010. Miksi juodaan? Nuoret, humala ja sosiaalisuus. Teoksessa: Suomi juo Suomalaisten alkoholinkäyttö ja sen muutokset 1968—2008. toim. Mäkelä, P., Mustonen, H. & Tigerstedt, C., 85—95.

Motiimi. 2016. Nuorten Kouvola. Saatavissa: <http://www.nuortenkouvola.fi/index/kohdennettunuorisotyomotiimi.html> [viitattu 3.7.2016].

Muistiliitto. 2015a. Ottaako aivoon? – asiaa alkoholin vaikutuksista muistiin ja aivoterveeseen, Salon muistiyhdistys ja ray osa Muistisairaudet alkoholin varjossa-projektia 2011—2013. Saatavissa: http://www.muistiliitto.fi/files/4013/9504/4035/Ottaako_aivoon_-_Asiaa_alkoholin_vaikutuksista_muistiin_ja_aivoterveeseen.pdf [viitattu 10.8.2016].

Muistiliitto. 2015b. VINTTI KIRKKAANA -asiaa alkoholin vaikutuksista muistiin ja aivoterveeseen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille. Muistisairaudet alkoholin varjossa -projekti 2011—2013. Salon muistiyhdistys. Saatavissa: http://www.muistiliitto.fi/files/2613/9504/4039/Vintti_kirkkaana_-_Asiaa_alkoholin_vaikutuksista_muistiin_ja_aivoterveeseen_sosiaali-ja_terveysalan_ammattilaisille.pdf [viitattu 10.8.2016].

Mäkelä, R. 2015. Sukupolvien perinteet ja tämän päivän kokemukset alkoholista. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 104.

Mäkelä, R. 2015. Lapsen näkökulman huomioiminen alkoholiongelmaisen hoidossa. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, 113.

Mäkelä, R. 2015. Alkoholiongelmien vaikutukset lapsiin ja perheen ihmissuhteisiin. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, 115.

Mäki-Turja, T. & Koski-Laulaja, T. 2011. Yhteinen huoli nuoresta : Kirjallisuuskatsaus nuoren alkoholinkäytön tunnistamisesta ja ohjauksesta. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32255/Koski-Laulaja_Tuukka.pdf?sequence=1 [viitattu 12.8.2016].

Niemelä, S. 2015a. Alkoholinkäytön seuraukset nuorilla. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 148.

Niemelä, S. 2015b. Alkoholin vaikutukset nuoren elimistöön. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 143.

Niemelä, S. 2015c. Nuorten alkoholin ja muiden päihteiden käytön yleisyys. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiianmaa, K. & Lindroos, L., 140.

Niemelä, S. 2015d. Nuorten alkoholin käyttöön puuttuminen. Teoksessa Alkoholi-riippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiiänmaa, K. & Lindroos, 149—150.

Niemelä, S. 2015e. Nuoren alkoholi-ongelmalle altistavat ja siltä suojaavat tekijät. Teoksessa Alkoholi-riippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiiänmaa, K. & Lindroos, L., 144.

Niemelä, S. 2015f. Nuorten juomiskäyttäytyminen. Teoksessa Alkoholi-riippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiiänmaa, K. & Lindroos, L., 141.

Nuorten mielenterveystalo. s.a. Päihdeongelmat. Saatavissa: https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/tietoa_mielenterveydesta/nuorten_mielenterveysongelmat/Pages/paihdeongelmat.aspx

Pesu, I. 2016. Poliisi: takana normaali koulunpäättäjäisviikonloppu. Kouvolan Sanomat 5.6.2016. Saatavissa: <http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2016/06/05/Poliisi:%20Takana%20normaali%20koulunp%C3%A4tt%C3%A4j%C3%A4isviikonloppu/2016520867658/4> [viitattu 3.7.2016].

Puhakka, K. 2016. Nuorten juhlinnasta on toistaiseksi selvitty pienellä nujakoinnilla. Kouvolan sanomat 4.6.2016. Saatavissa: <http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2016/06/04/Nuorten%20juhlinnasta%20on%20toistaiseksi%20selvitty%20pienell%C3%A4%20nujakoinnilla/2016220868059/4> [viitattu 3.7.2016].

Päihdelinkki. 2014. Alkoholi. Saatavissa: <http://www.paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/alkoholi> [viitattu 10.6.2016].

Radio Suomi Kotka. 2016. Vapaaehtoiset vanhemmat läsnä nuorison juhliessa koulujen päättymistä. Yle Areena. Saatavissa: <http://areena.yle.fi/1-3493930> [viitattu 7.6.2016].

Selin, A. 2013. Miksi alkoholia juodaan? Nuortenlinkki 18.1.2013 Saatavissa: <http://www.nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/alkoholi/miksi-alkoholia-juodaan> [viitattu 12.4.2016].

Selvin päin kesään. 2016a. Facebook. Saatavissa: <https://www.facebook.com/events/1034960346601064/> [viitattu 17.10.2016].

Selvin päin kesään. 2016 b. Mediatiedote 27.4.2016. Saatavissa: <http://www.selvinpainkesaan.fi/suomi/mediatiedote.html> [viitattu 17.10.2016].

Takala, J. & Roine, M. 2013. Nuorten kokemuksia aikuisten alkoholinkäytöstä. Teoksessa Warpenius, K., Tigerstedt, C. & Holmila, M. (toim.) Alkoholi- ja päihdehaitat läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Juvenes Print - Suomen yliopistopaino Oy, Tampere: 24-35.

Tenovirta, J. 2016. Vanhemmat halutaan päätöksentekijiksi päätöksenteon hulinan – katso täältä nuorison suosimat bileyspaikat Kouvolassa. Kouvola Sanomat 3.6.2016. Saatavissa: <http://www.kouvola.fi/Online/2016/06/03/Vanhemmat%20halutaan%20p%C3%A4%C3%A4tt%C3%A4j%C3%A4ksi%20p%C3%A4%C3%A4tt%C3%A4j%C3%A4isillan%20hulinan%20%E2%80%94%20katso%20t%C3%A4%C3%A4l%C3%A4%20nuorison%20suosimat%20bileyspaikat%20Kouvolassa/2016220856666/4> [viitattu 3.7.2016].

Törrönen, J. 2012. Juhliminen ja juominen. Nuortenlinkki 26.11.2012 Saatavissa: <http://www.nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/alkoholi/juhliminen-ja-juominen> [viitattu 12.7.2016].

Vorma, H. 2015. Sekakäytön yleisyys. Teoksessa Alkoholiriippuvuus, toim. Aalto, M., Alho, H., Kiiänmaa, K. & Lindroos, 238.

Wilman pikaohje huoltajille. 2016. Saatavissa: <https://help.starsoft.fi/?q=node/5725> [viitattu 1.11.2016].

Hei!

Teemme opinnäytetyönä nuorten alkoholinkäyttöä ehkäisevää projektia, jonka tarkoituksena on vanhempien ja muiden aikuisten kautta vaikuttaa nuorten koulujenpäättymisviikonlopun juhlintaan.

Koulujenpäättymisviikonloppu on yksi yleisimmistä ajankohdista jolloin nuoret (alaikäiset) käyttävät alkoholia. Alkoholinkäyttö alaikäisenä on paitsi kiellettyä, myös suuri riski nuoren terveydelle ja turvallisuudelle.

Projektia teemme yhteistyössä Motiimin ja Ehyt ry:n kanssa ja projekti on osa valtakunnallista Selvin päin kesään-kampanjaa.

Tarkoituksenamme on tuoda tätä tapahtumaa mahdollisimman monien aikuisten tietoisuuteen; kannustaa vanhempia keskustelemaan lastensa kanssa sekä niin vanhempia kuin muitakin aikuisia jalkautumaan juhlapaikoille näyttämään päihteettömän hauskanpidon esimerkkiä ja rauhoittamaan läsnäolollaan tilannetta.

Toivoisimmekin, että voisitte levittää infokirjettämme ja tietoa projektistamme jäsenillenne esimerkiksi kokouksissanne tai muulla hyväksi katsomallanne tavalla.

Ohessa kaksi liitetiedostoa, toinen kuvitettu pdf-versio esimerkiksi tulostettavaksi jäsenillenne luettavaksi tai ilmoitustaululle ja tekstiversio, josta teksti on helppo kopioida esimerkiksi eteenpäin lähetettäväksi.

Ystävällisin terveisin,

Henrietta Ala-Mäyry ja Janika Pasi

Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma: Terveystoimittaja

(sähköpostiosoitteemme)

SELVIN PÄIN KESÄÄN!

Kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna vietetään taas koulun päättäjäisiä ja kesäloman alkajaisia.

Koulujen päättäjäispäivänä nuorten juhlintaan ja mahdolliseen päihteiden käyttöön pyritään vaikuttamaan Kouvolan kaupungin nuorisopalveluiden, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n ja muiden tahojen toimesta. Tapahtumaa on myös järjestämässä kaksi terveydenhoitajaopiskelijaa, jotka tekevät tapahtumasta opinnäytetyön. Tapahtuma kuuluu valtakunnalliseen Selvin päin kesään-kampanjaan.

Tänä vuonna olisi tarkoitus haastaa vanhempia, seuroja ja muita aikuisia kiinnittämään huomiota nuorten juhlintaan ja tuomaan nuorten juhlintapaikoille esimerkkiä päihteettömästä hauskanpidosta; esimerkiksi pelien, makkaranpaiston tai vain yhdessäolon avulla. Aikuisten tarkoituksena olisi samalla seurata tapahtumia, tarvittaessa auttaa ja puuttua.

Tapahtumaan osallistuminen ei sitouta osallistujaa mihinkään muuhun kuin päihteettömään hauskanpitoon.

Paikalla voi olla päihtyneitä nuoria. Tämä kuitenkin ei ole moralisoinnin tai opastamisen paikka. Aikuiset ovat näyttämässä päihteetöntä esimerkkiä nuorille.

Vanhemmat voivat jo hyvissä ajoin etukäteen jutella lastensa kanssa alkoholista, kartoittaa nuoren juhlasuunnitelmia ja sopia yhteisiä pelisääntöjä.

Havaitessasi päihtyneen, huonokuntoisen nuoren tai tappelun → soita hätänumeroon 112.

Välitä – älä välitä

Alkoholin välittäminen alaikäiselle on rikos. Kouvolan kaupungin nuorisopalveluiden työntekijät jalkautuvat toukokuun lopussa kauppoihin ympäri Kouvola muistuttamaan, ettei alaikäiselle saa myydä tai antaa alkoholijuomia. Sama koskee tietysti myös tupakkatuotteita. Lait suojaavat nuoria päihteiden haitoilta vain, jos aikuiset valvovat niiden toteutumista ja noudattavat niitä myös itse.

Toivomme runsasta osanottoa lauantaina 4.6.2016 n. klo 18-23.

Nuorten suosimia juhlapaikkoja:

- * Inkeroinen: Opiston ranta
- * Myllykoski: Koivusaari
- * Koria: Kallioniemi
- * Kouvola: Haalin kukkulat, Mielakka, Sarkolan koulu/urheilukenttä, Kenkäkukkula
- * Kuusankoski: joen ranta (KSNK-talo/Sommelo)
- * Valkeala: Hiekkasärkät, Hautalan ranta

* Voikkaa: Sompanen, Woikantorin takana oleva metsä, Pessankosken silta

Lisätietoja:

Terveystenhoitajaopiskelijat:

Janika Pasi (henkilökohtainen puhelinnumero ja koulun sähköpostiosoite)

Henrietta Ala-Mäyry (koulun sähköpostiosoite)

Heli Vaija, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (työpuhelinnumero)

Laura Sillanpää, Kouvolan kaupunki / ehkäisevä päihdetyö (työpuhelinnumero)

www.selvinpainkesaan.fi/suomi/

Tapahtuma löytyy myös Facebookista nimellä Selvin Päin Kesään 2016

4.6.2016 Käyntipalaute ohjeistus

Täytä jokaisesta käymästäsi eri paikasta oma palautteensa. Samaan paperiin voit kuitenkin kirjoittaa, mikäli käyt samassa kohteessa useamman kerran, kunhan merkitset selkeästi vastauksiin miltä käyntikerralta/ajalta se on.

1.-kysymyksen perään voit arvioida kuinka monta kutakin vaihtoehtoa paikalla oli.

2.-kysymykseen voit myös kuvailla tunnelmaa omin sanoin vastausvaihtoehtojen perässä olevaan tyhjään tilaan.

3.-kysymykseen kuvaile mitä paikalla olleet aikuiset tekivät. Voit myös halutesasi kuvailla mitä nuoret tekivät, jos muutakin kuin vain oleskelivat.

4.-kysymykseen vastaa vain jos pääset jututtamaan jotakuta paikalla olevaa aikuista.

Palaute-lomakkeet on suunniteltu niin, että tulostettaessa ne voidaan leikata katkoviivasta kahtia jolloin saadaan kaksi palautetta. Lomakkeen voi tulostaa myös kaksipuoleisena jolloin saadaan neljä palautetta.

4.6.2016 Käyntipalaute

Missä:

Klo:

1. Oliko paikalla:
 - a) nuoria
 - b) humalaisia nuoria
 - c) aikuisia
 - d) poliisi/ambulanssi tms.

2. Oliko tunnelma:
 - a) rauhallinen
 - b) rauhaton
 - c) muu, mikä?

3. Mitä paikalla olleet aikuiset tekivät? (lenkki, piknik, peli, oleskelu...)

4. Mikä sai aikuisen lähtemään? Mistä kuuli tempauksesta?

Raportti juhlapaikoista

Klo 18.40 Särkkien uimaranta: ei ketään

Klo 18.55 Jaakonpuisto: ei ketään

Klo 18.50 Kenkäkukkula: ei ketään

Klo 19.05 Haali: kaksi aikuista, tunnelma rauhallinen

Klo 21.10—21.15 Kouvolan keskusta-alue

Salpahuisto: paikalla kaksi aikuista

Kirjaston puisto: kolme nuorta

Keskuspuisto: 7 nuorta ja 8 aikuista. Olivatko nuoret humalassa?

Klo 21.28 Mielakka: ei nuoria, kaksi aikuista

Klo 20.50—21.00 Kenkäkukkula: nuoria tai nuoria aikuisia 18, oliko osa humalassa? Tunnelma oli rauhallinen.

Klo 21.05—21.10 Jaakonpuisto: nuoria paikalla oli 22, aikuisia kuusi. Olivatko he humalassa? Tunnelma oli rauhallinen.

Klo 21.30 Sarkolankoulu ja kenttä: nuoria oli paikalla yhteensä 13. Tunnelma oli rauhallinen.

Klo 21.35 Haalinkukkula ja Eskolanmäen koulu: Paikalla oli vajaat 10 nuorta, olivatko nuoret humalassa? Tunnelma oli kuitenkin rauhallinen.

Klo 21.50—22.15 Koivusaari: noin sata nuorta. Olivatko nuoret humalassa? Tunnelma oli rauhaton. Muutama aikuinen oli paikalla.

Klo 22.30—22.35 Sihvakka: ei ketään

Klo 22.40 Opistonranta: ei ketään

Klo 23.35 Venna: ei ketään

Raportti juhlapaikoista: Motiimin ja EHYT ry:n keräämät palautteet:

Klo 18.00 ja 20.00 Kuusankoski, Sommelon ranta: kaksi nuorta, tunnelma rauhallinen

Klo 18.15 Kuusankosken ranta: noin 15 nuorta, olivatko he humalassa? Yksi aikuinen.

Klo 18.45 Kuusankosken kirkkopuisto: ei ketään

Klo 19.15 Sompasen ranta: ei ketään

Klo 19.30 Pessankoski: ei ketään

Klo 20.00 Kuusankosken kirkkopuisto: ei ketään

Klo 21–23 Korja: paikalla neljä aikuista ja noin 50 nuorta, oliko osa humalassa? Tunnelma oli pääasiassa rauhallinen, mutta ajoittain hieman rauhaton. Aikuiset kertoivat lukeneensa tapahtumasta lehdestä.

Klo 19.30 Valkeala Hautalan ranta: ei nuoria, kolme tapahtumaan osallistunut aikuista mukaan lukien yksi toimeksiantajistamme. Kertoivat, että heidät oli saanut osallistumaan vastuu, lehtiartikkeli ja toisen aikuisen mukaan saaminen.

Klo 20.30 Särkkien uimaranta: ei ketään